

Jó Pajtás

2019. IV. 4.

73. évf., 12. szám

Tehetségeink:
sakkozó palicsi
lányok

ÉLŐ KÖRNYEZETÜNK
Megmerítkezni az erdőben

PÁLYAVÁLASZTÁS
Én már tudom, mi leszek!

TUDOMÁNY-TANULÁS
A matematika tényleg egyszerű?

Ismét Bátaszéken a matekzszenik

A magyarországi Tolna megyei Bátaszéken március 22-én tartották meg a jubileumi, XXX. Bátaszéki Matematika-verseny országos döntőjét. A verseny **Károlyi Károly**, a hétezer lakosú bátaszéki Kanizsai Dorottya Általános Iskola és Zeneiskola matematikatanára álmodta meg 1989-ben, és kollektívája azóta is szervezi a most már országos jelentőségűvé fejlődött versenyt.

Az idén a vajdasági csapat tizenegye-dik alkalommal kapcsolódott be a megmérettetésbe. A vajdasági elődöntőről a 34 meghívott tanuló közül négy felsős diák utazhatott Bátaszékre: **Horvát Dániel**, 5. osztály, Hunyadi János Általános Iskola, Csantavér, felkészítő tanárok: Tóth Gabriella, Sinkovics Csilla, **Dobó Ármin**, 6. osztály, Jovan Mikić Általános Iskola, Szabadka, felkészítő tanár: Petrás Csilla, **Kalmár Krisztina**, 7. osztályos tanuló, Kókai Imre Általános Iskola, Temerin, felkészítő tanár: Erős Ágnes és **Somogyi Ákos**, 8. osztályos tanuló, Petőfi Sándor Általános Iskola, Hajdújárás, felkészítő tanárok: Katona Novák Ágnes, Sebenyi Boglárka.

A bátaszéki főszervezők elégedetten nyugtázták, hogy a Vajdaságban is hagyományossá vált matematikai tehetséggondozásnak köszönhetően diákjaink szép eredménnyel szerepelnek a versenyen. Dobó Ármin a hatodik helyen végzett. Ez kiemelkedő eredménynek számít, és Ármin külön dicséretben részesült. Minden diák értékes ajándécsomagot kapott.

A verseny vajdasági főszervezője az idén is az Újvidéki Módszertani Központ volt, saját eszközeiből fedezte a bátaszéki út költségeit.

A jövő hét a költészeté

Jövő csütörtökön, április 11-én – éppen újabb lapszámunk megjelenésekor – a magyar költészet napját fogjuk ünnepelni. Mint tudjátok, ezen a napon született József Attila (1905-ben), aki rövid élete alatt olyan költeményeket szerzett, hogy azokat az utókor még 114 évvel később is hatalmas tisztelettel olvassa, értelmezi, izlelgeti.

A jeles napra való tekintettel belső borítónkat a kortárs magyar versíróknak, költőknek szenteljük, és nemcsak a vajdaságiaknak, hanem kitekintünk az egész Kárpát-medencére. Reméljük, az iskolában is hasznát vehetitek majd.

ZABHEGYEZŐ

Áprililili!

Április bolondja, május szamara – szoktuk mondogatni annak ellenére, hogy nem tudjuk, miért április elseje a bolondok napja és miért április a bolondok hónapja. Talán a szeszélyes időjárásnak van mindehhez köze, talán az ókori tavaszünnepeknek, mindezt az egész világon elterjedt (nép)szokás, hogy ezen a napon az emberek megrétfálják, megviccelik egymást.

Nyitott szemmel kell járni ekkor, nehogy az ember pórul járjon, és még a híreket is óvatosan kell néznie a tévében, mert bizony olykor előfordulnak kacsák, álhírek (természetesen nem csak április 1-jén). Néhány éve a szabadkai Pannon TV riporterei azzal az állítással jelentkeztek – természetesen tréfából –, hogy „a Palicsi-tó piszkos vize ideális élőhely a Kínából származó delfineknek”. Persze semmiféle delfint nem telepítenének a tóba, nem is érezné ott jól magát egyik sem. De lehet, hogy valakit néhány perc erejéig meg tudtak tévesztetni. A világon ennél nagyobb mértékű összeesküvések is voltak e napon: egy svájci család az öt-

venes években spagettit termő fát mutatott be a tévében, ahová aztán százával telefonáltak az érdeklődők. 2010-ben a Google állati nyelvekre fordító programot hozott létre, amelyhez saját applikációt is készítettek.

Mi magunk is megrétfálhatjuk osztálytársainkat Szent György havának első napján (igaz, már csak jövőre):

* a csúszómászók, pókok hirtelen feltűnése bárkire a frászt tudja hozni,

* mosolyogj sejtelmesen, mintha készülnél valamire, aztán fogd magad, és sétálj el,

* állítsd át barátod háttérképét a számítógépén, mondjuk egy kevésbé szeretett énekes fotójára,

* és a klasszikus „Lóg a fűző!” is mindig beválik.

Aztán, ha visszakapjuk a szívátást, nem illik megsértődni, hiszen április elsején kicsit ki-mozdul a világ a normális kerékvágásából. És ki tudja, talán még a diákból is tanár válhat erre az egy napra...

Herédi Károly

NYUSZIVÁRÓ NYEREMÉNYJÁTÉKUNK

„Itt a tavasz:
kikelet, s a húsvét is
közeleg”

Velünk egészen biztosan gyorsan elérkezik a húsvét – ígértük március elején, és minden bizonnyal igazunk is lesz. A húsvétra még ugyan várni kell egy kicsit, de ötfordulós nyereményjátékunk máris a végéhez közeledik. E heti számunkban találjátok nyereményjátékunk utolsó, 5. szelvényét az utolsó megválaszolásra váró kérdéssel. Valamennyi szelvényt összegyűjtve, megválaszolva, borítékolva azonnal postázzátok, mert **legkésőbb április 12-éig** meg kell érkezniük szerkesztőségünkbe. Címünket jól ismeritek: **Jó Pajtás – nyereményjáték, 21 000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1.** A sorsolás eredményét az április 18-án megjelenő kiadásunkban tesszük közzé. Terveink szerint a nyeremények a húsvéti fészkekbe kerülhetnek, vagyis április 21-e előtt kézbesíteni szeretnénk, reméljük, semmi sem akadályoz meg ebben bennünket.

Játékunkkal, reméljük, valamelyest hozzájárultunk ahhoz, hogy ráhangolódjatok a közelgő nagy, keresztény ünnepre. Talán tudásokat, hitteket is bővítettük, erősítettük az elmúlt hetek folyamán. Csupán azt sajnáljuk, hogy nem részesülhet mindenki ajándékban, hiszen tíz

ajándék várja játékos kedvű olvasóinkat:

2 Huawei-tablet

2 értékes számítógépes tasztatúra

2 számítógépes rajzceruza

2 értékes könyv

2 Jó Pajtás-előfizetés.

Meglátjuk, kire mosolyog a szerencse ezúttal. A március 7-én, 14-én, 21-én, 28-án és április 4-én megjelentetett szelvényeket tehát – kitöltve – minél előbb adjátok postára. Sok sikert kívánunk a játékhoz!

5. szelvény

Húsvéthétfőn mi jár a lányoknak és mi a fiúknak?

Harc a tanulókért

Pályaválasztó nap mesterségek bemutatkozásával a temerini Kókai Imre iskolában

A tavaszi hónapokban mind több középiskola nyitja meg kapuit az érdeklődő nyolcadikosok előtt, de immár nem kevés példa van arra is, hogy az általános iskolák szólítják meg a középiskolákat, hogy jöjjenek, mutakozzanak be egy-egy helyen a pályaválasztó gyerekek és szüleik, az érdeklődők előtt. A temerini Kókai Imre iskola negyedik alkalommal szervezte meg a pályaválasztási napot, aminek az a különlegessége, hogy a középfokú tanintézményeken és a nyolcadikosokon kívül megszólítja a fiatalabbakat is, elvégre a pálya kiválasztására idejekorán fel kell készülni.

A Kókai Imre iskola hatodikosai kipróbálták magukat ruhatervezésben a szabadkai Vegyészeti-Technológiai iskola bemutatóján

Idén március negyedik szombatján csaknem tíz középiskola és hét mesterség képviselője mutatkozott be. **Bori Mária** pszichológus, a rendezvény megálmodója és szervezője szerint örömteljes, hogy a szülők is tömegesebben bekapcsolódtak a történésekbe, elvégre nagyon fontos, hogy ebben az életre szóló döntésben, mint amilyen a pályaválasztás, a gyerekeik mögött álljanak.

A környékbeli, tehát a helybeli, az újvidéki vagy a futaki iskolákon kívül Óbecséről, Topo-

lyáról, Adáról, Zentáról és Szabadkáról érkeztek középiskolák, és ki-ki a maga módján igyekezett ízelítőt adni tanintézményéről, felvilágosítani az öszre nyíló tagozatokról az érdeklődőket. Kiviláglott, hogy valóban harc folyik a diákokért,

Nem könnyű az egészségügyi pálya, de a fehér köpeny mindenkinek jól áll

hiszen mindenütt fogatkozóban van a tanulói létszám. Azt is láthattuk, hogy az iskolák mindinkább a színvonalas oktatással, a jó tanár-diák viszony kiépítésével és az ígéretes továbbtanulási lehetőséggel, illetve elhelyezkedési kilátással igyekeznek magukhoz vonzani a tanulókat.

A temerini iskola valóban felbolydult ezen a szombaton, hiszen szinte minden tanuló végigjárta a különböző osztályokban látványosan bemutatkozó középiskolák és mesterségek képviselőit. A tanulók egyebek között közelebbről megismerkedhettek az újságírói, a cukrász, a szabó-varró szakmák fortélyáival, de ott voltak a méhészek, a gölöncsérek, a körömápolók/smincesek és a tűzoltók is. Meglátásunkat a rendezvény szervezője, **Bori Mária** is megerősítette:

– A pályaválasztási nap elsőtől nyolcadikig mindenkit foglalkoztat valamilyen módon, és segít abban, hogy minél több foglalkozással, minél több középiskolával megismerkedjenek a tanulók. Az alsósoknak szórakoztató ügyességi játékokat is szerveztünk, amelyek a foglalkozásokkal és a szakmákkal kapcsolatosak.

Bemutatkozott az óbecsei gimnázium, az újvidéki Svetozar Marković Gimnázium, a szabadkai Kosztolányi Dezső Tehetséggondozó Gimnázium, a topolyai Mezőgazdasági Iskola, a

Karácsondi József az adai Műszaki Iskola részéről nem győzte hangsúlyozni, hogy végzőseiket biztos munka várja. Nem külföldön, hanem itthon!

futaki Mezőgazdasági Iskola, az újvidéki Április 7. Egészségügyi Iskola, az adai és az óbecsei Műszaki Középiskola, az ugyancsak óbecsei Közgazdasági-Kereskedelmi Középiskola, valamint a temerini Lukijan Mušicki Középiskola.

N-a

Fotó: Nagy Magdolna

Jaj, ez mi?!

Fényképezzük le: mi történik a hófehér tejjel, ha vegyészkedni próbálunk!

Feketén, fehérén – Lányok a sakktáblánál

A palicsi diákok évek óta jól szerepelnek a sakkversenyeken

A sakk nemcsak egy táblajáték, annál sokkal több. Amellett, hogy megmozgatja az agytekervényeinket, számos jó hatása ismert. Segít a készségfejlesztésben, és jelentősen javítja a memóriánkat. Ezt Szerbiában is felismerték, olyannyira, hogy a sakk már néhány éve az általános iskolai választott tantárgyak között szerepel.

Róza Zsombor, a palicsi Miroslav Antić Általános Iskola sakktanára és diákjai évek óta kiemelkedő eredményeket érnek el a szerbiai általános iskolásoknak rendezett sakkversenyeken. A nemrég lezajlott községi versenyen a palicsi gyermekek hat 1., egy 2. és négy 3. helyezést értek el. A körzeti fordulón is nagy sikert arattak, hiszen négy 1., két 2. és öt 3. helyezéssel tértek haza. A lelkes csapat tagjai közül **Berényi Nikolett**-tel, **Katona Ramónával** és **Szalai Patriciával** beszélgettem. Felkészítő tanárukat, Róza Zsombort a községi és körzeti sakkversenyek nehézségéről kérdeztem.

– Nagyon erős a konkurencia a községi és a körzeti versenyeken is – mondta. – A diákjaimnak olyan gyerekekkel kell megmérkőzniük, akik sakk-klubokban tanulnak, egy héten akár 8-10 óra edzésük is lehet. Ehhez képest a mi tanulóink heti egy szakkörórán vesznek részt. Csodálatos, hogy ilyen kis idő alatt el tudunk jutni olyan szintre, mint a sakk-klubokba járó tanulók. A községi versenyen 120 versenyző volt, a körzetin kevesebb, és mindkettőn szép eredményeket értünk el.

A lányoktól afelől érdeklődtem, hogy került a sakk az életükbe, mikor kezdtek el játszani.

K. R.: Amikor elindultam ötödik osztályba, az osztályfőnököm Zsombor tanár úr lett. Ő mutatta meg nekem a lépéseket, tőle tanultam meg sakkozni.

SZ. P.: Már kiskoromban is ismertem a sakkot, de komolyabban két hónapja foglalkozom vele. Azóta oktat engem a Zsombor tanár úr. Előtte apukámmal játszottam otthon.

B. N.: Nekem az egész életemet végigkísérte a sakk. Hároméves korom óta foglalkozom vele. Megtanultam a lépéseket, és azóta apukámmal folyamatosan gyakorolok. Harmadik-negyedik osztályban jöttem Zsombor tanár úrhoz. Akkor jelent meg a sakk az iskolában. Azóta vele tréningezek, és más trénerhez is járok. Sokat köszönhetek Zsombor tanár úrnak, mert ő vitt minket versenyekre, és mindig tartotta bennünk a lelket, hogy küzdjünk, és sohase adjuk fel.

R. ZS.: Ötéves lehettem, amikor megláttam egy idős bácsit, aki egy sakktáblánál ült a parkban. Társultam hozzá, és megmutatta nekem a lépéseket. Lelkesen mentem haza édesapámhoz, aki azonnal leült velem játszani, és természetesen nem hagyott nyerni. Akkoriban a családban már nagy hagyománya volt ennek a sportnak, mert édesapámon kívül a testvérem is sakkozott, versenyekre is járt, és én is bekerültem ebbe a körforgásba. Abban az időben indult a sakk egyik új változata, a hexasakk, és én ilyen versenyekre jártam. Középiskolában és az egyetemi évek alatt is játszottam.

Katona Ramóna, Berényi Nikolett és Szalai Patricia

Mennyi időt kell gyakorlásra szánni? Hogy jut idő mindenre, az iskolai kötelezettségekre és egyéb teendőkre?

K. R.: Otthon nem szoktam túl sokat gyakorolni, mert az iskolában eleget készülünk. Amikor Zsombor tanár úr ajánl különböző sakkos oldalakat, azokon szoktam gyakorolni, amikor időm van rá.

SZ. P.: Én is legjobban az iskolában készülök fel. Itt nagyon jó ötleteket kapunk a tanár úrtól. Otthon apukámmal tanulás után, majdnem mindennap lejátszunk egy meccset. Én is a sakkos oldalakon szoktam gyakorolni.

B. N.: Rengeteget gyakorlok az iskolában a többiekkel. Otthon napi egy órát sakkozok. Apukám vezetett be a sakk világába, és régóta foglalkozik velem. Minden hétfőn rászánunk egy napot a tréningre.

Zsombor tanár úrhoz fordulok. Fesztivál-szervezőként is tevékenyedsz. Hogyan születt meg a Sakkactivity és a Funchesstic rendezvények ötlete? A sakkórak népszerűsége hívta életre őket?

R. ZS.: Úgy gondoltam, hogy a sakkot életben kell tartani. A Funchesstic koncepciója úgy épül fel, hogy megnézem, milyen trendeket követnek

a diákok, mi az aktuális érdeklődési körük, és azokat a dolgokat sakkosítom. Ha ezekben megtalálják a sakkot, akkor ez a játék is érdekeln fogja őket.

Beszélgetőtársaink is részt vesznek a jeles sakkrendezvényeken. Vajon miért?

SZ. P.: Ötödikesként ismertem meg a Sakkactivity-t és a Funchessticet, azóta Zsombor tanár úr mindig nekem adja azt a feladatot, hogy zumbával bemelegítsem a sakkos versenyzőket. Ennek nagyon megörültem, mert így még közelebb jutottam a sakkhöz. Ezeknek a rendezvényeknek köszönhetően egyre jobban megszerettem.

K. R.: Tavaly csapatjátékosként versenyeztem a Sakkactivity-n és segédként vettem részt a Funchessticen. Ezek a rendezvények sokat segítenek a gyerekeknek abban, hogy ne kemény játékként tekintsenek a sakra. Csak egy kis logika kell hozzá, és utána minden könnyebb.

B. N.: A Funchesstic és a Sakkactivity azért vannak, hogy minél többen megismerjék a sakkot és hogy barátkozzunk. Minden a sakk köré van építve, hiszen ez a játék mindenben segít, még a tanulásban is.

Szalma Brigitta
Fotó: Szalma Brigitta

Róza Zsombor a diákjaival

„Szülőföldön magyarul”

A Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. meghirdeti a Szülőföldön magyarul című programra vonatkozó felhívását a nevelési, oktatási, valamint tankönyv- és taneszköz-támogatás, illetve hallgatói támogatásra vonatkozó támogatási kérelem benyújtására a 2018/2019-es tanévre. Célja: a szerbiai magyar nyelvű oktatás és nevelés támogatása. A támogatás formája: vissza nem térítendő támogatás.

I. Támogatásra jogosultak: 1. a Bethlen Gábor Alapról szóló 2010. évi CLXXXII. törvény végrehajtásáról szóló 367/2010. (XII. 30.) kormányrendelet (a továbbiakban: BGA Vhr.) 32/C. §-ában foglaltak szerint nevelési, oktatási, valamint tankönyv- és taneszköz-támogatásban részesülhetnek azon személyek, akikre a szomszédos államokban élő magyarokról szóló 2001. évi LXII. törvény hatálya kiterjed az alábbiak szerint: a) azok az óvodáskorú gyerekek, akik a 2018/2019-es tanév kezdetétől Szerbiában működő akkreditált óvodában teljesen magyar nyelvű nevelésben vesznek részt, b) azok az általános és középiskolás tanulók, akik a 2000. augusztus 31-ét követő időszakban születtek és Szerbiában működő, akkreditált vagy működési engedéllyel rendelkező oktatási intézményben alap- vagy középfokú tanulmányaikat folytatják, és ba) az alap- vagy középfokú tanulmányaikat magyar nyelven folytatják és Szerbia közoktatási rendszerének tanulmányi időszakra vonatkozó rendelkezései okán kötelező képzésben részesülnek, bb) egyéb magyar nyelvű oktatásban (pl. anyanyelvápolás) részesülnek, és a lakóhelyükön napi bejárással elérhető távolságon belül nem működik magyar nyelvű oktatási intézmény vagy magyar nyelvű tagozat, bc) a sérült vagy halmozottan sérült magyar nemzetiségű kiskorú személyek, akik nem akkreditált nevelési és oktatási intézményben folytatnak magyar nyelvű tanulmányokat vagy egyéb magyar nyelvű nevelésben részesülnek, bd) az olyan kiskorú személyek, akik sajátos nevelési igényeinek megfelelő – részben vagy teljes egészében magyar nyelvű – nevelésben és oktatásban vesznek részt, c) azok a középiskolai tanulók, akik a 2018/2019-es tanév megkezdéséig tizennyolcadik életévüket betöltötték, de az adott állam közoktatási rendszerének a tanulmányi időszakra vonatkozó rendelkezései szerint kötelező képzésben részesülnek.

2. a BGA Vhr. 32/C. § (3) bekezdésében foglaltak szerint hallgatói támogatásban részesülhet: – az a nappali tagozatos hallgató, aki Szerbiában működő felsőoktatási intézményben alapfokú vagy magiszteri tanulmányait egészben vagy részben magyar nyelven folytatja.

II. Az I. pont szerinti támogatásokra nem jogosult: a) az az alap- vagy középfokú oktatási intézményben tanuló diák, aki a 2018/2019-es tanév első félévében több mint 50 tanórát igazolatlanul hiányzott; b) az egyéb magyar nyelvű oktatásban részesülő tanuló, aki a 2018/2019-es tanév első félévében a magyar tanórák több mint 10%-áról igazolatlanul hiányzott; c) az a támogatási kérelmet benyújtó, aki a támogatási kérelmet (adatlap + mellékletek) a megadott határidőn túl, illetve hiányosan nyújtja be, és a felszólításban szereplő határidőn belül sem pótolja a hiányosságokat; d) azon személy, akire a szomszédos államokban élő magyarokról szóló 2001. évi LXII. törvény hatálya

nem terjed ki; e) az a hallgató, aki nem nappali tagozaton folytatja tanulmányait; f) az a hallgató, aki nem Szerbiában működő felsőoktatási intézményben folytatja tanulmányait.

A fenti feltételek bármelyikének fennállása esetén a támogatási kérelem érdemi vizsgálat nélkül elutasításra kerül.

III. A támogatás összege és jogcíme: A. NEVELÉSI, OKTATÁSI, valamint TANKÖNYV- ÉS TANESZKÖZ-TÁMOGATÁS – 22.400 Ft-nak megfelelő EUR B. HALLGATÓI TÁMOGATÁS – 2.800 Ft-nak megfelelő EUR

A támogatás a 2018/2019-es tanévre egy alkalommal igényelhető. A Szülőföldön magyarul program teljes támogatási keretének forrása a Bethlen Gábor Alap 2019. évi költségvetésének Nemzetpolitikai célú támogatások előirányzatán rendelkezésre álló összeg.

IV. A támogatási kérelem érvényességének feltételei:

Az I.1. pontban megjelölt, nevelési, oktatási, valamint tankönyv- és taneszköz-támogatásra vonatkozó feltételek: – megfelelően kitöltött Adatlap (a dokumentum minden adatának megadása kötelező, a kitöltési útmutatónak megfelelően); – kötelezően csatolandó mellékletek: a) a gyermek(ek) születési anyakönyvi kivonatának másolata és – amennyiben rendelkezésre áll – személyazonosító okiratának fénymásolata; b) a szülő/tör-

től számított 15 napon belül a kért adatokat vagy mellékleteket pótolni, ellenkező esetben a támogatási kérelem érvénytelennek minősül. Hiánypótlásra csak egyszer van lehetőség.

Az Adatlapon kérjük a lakhelyet és a levelezési címet (amennyiben más, mint a lakhely) pontosan feltüntetni. Kérjük, tüntessék fel e-mail-elérhetőségüket és telefonszámukat az esetlegesen felmerülő problémák gyorsabb megoldása érdekében.

V. Benyújtás módja: 1. Jelen felhívás alapján a 2018/2019-es tanévre igényelhető támogatásokra a 2019. március 22-e és 2019. április 26-a közötti időszakban lehet támogatási kérelmeket benyújtani. A támogatási kérelmek utolsó postáraadási dátuma: 2019. április 26. 2. A támogatási kérelmet a jelen felhívás mellékletét képező Adatlapon, papíralapon lehet benyújtani személyesen a Concordia Minoritatis Hungaricae (a továbbiakban: CMH) irodákban vagy postai úton 1 (egy) eredeti példányban, zárt borítékban, ajánlott küldemény formájában.

VI. Az Adatlap beszerezhető: A formanyomtatványok az előző pontban feltüntetett irodák bármelyikében beszerezhetők, illetve a www.cmh.org.rs honlapról letölthetők.

VII. A támogatási kérelmek elbírálása, a támogatás folyósítása: A beérkezett támogatási kérelmekről a CMH – ellenőrzés és feldolgozás

vényes képviselő érvényes személyazonosító okiratának fénymásolata. Amennyiben a törvényes képviselő nem az anyakönyvezett anya vagy apa, mellékelni kell a támogatási kérelem beadására vonatkozó jogosultságot igazoló dokumentumot (válásról szóló bírósági végzés, a törvényes képviselő megbízásáról szóló hatósági döntés stb.); c) a gyermek(ek) óvodai, iskolai előkészítő vagy iskolátogatási igazolásának eredeti példánya, amely tartalmazza az adott osztály/ tagozat/ csoport tantervének megjelölését, valamint a 2018/2019-es tanév első félévében felhalmozott igazolatlan órák számát az osztálytanító vagy az osztályfőnök aláírásával hitelesítve. Az egyéb magyar nyelvű oktatásban részesülő tanulók esetében az igazolásnak tartalmaznia kell a hivatalosan előírt, magyar nyelven tartott órák számát és a 2018/2019-es tanév első félévében felhalmozott igazolatlan órák számát. Utólag módosított, törölt, javított, felülírt igazolásokat nem fogadunk el!

A I.2. pontban megjelölt hallgatói támogatásra vonatkozó feltételek: – megfelelően kitöltött Adatlap; – kötelezően csatolandó mellékletek: a) a támogatási kérelmet benyújtó személy érvényes személyazonosító okiratának fénymásolata; b) a támogatási kérelmet benyújtó személy hallgatói jogviszonyát igazoló okirat eredeti példánya, amely igazolja, hogy tanulmányait egészben vagy részben magyar nyelven folytatja.

Amennyiben a támogatási kérelem hiánypótlásra szorul, a támogatási kérelmet benyújtó személy köteles az írásbeli értesítő kézhezvételé-

után – javaslatot tesz a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.-nek, amely döntési javaslatát a Bethlen Gábor Alap felett rendelkező Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) elé terjeszti. A támogatási kérelmet benyújtó személy a Bizottság döntéséről írásos tájékoztatást kap. A Bizottság jóváhagyó döntése esetén a megítélt támogatási összeg folyósítása kizárólag banki átutalással történik a Kedvezményezett számlaszámára, a Bizottság által meghatározott összegben. A támogatásokkal kapcsolatban további tájékoztatást kaphatnak a feltüntetett CMH irodákban, valamint a Szerbiában megjelenő magyar nyelvű nyomtatott sajtóban és elektronikus médiában is.

VIII. Az igénylési csomag elemei: a.) Adatlap, b.) Útmutató

A támogatási kérelmekkel kapcsolatos kérdésekben az alábbi elérhetőségen kérhető tájékoztatás:

SZABADKAI CMH IRODA: 08:00–15:00, 24000 Szabadka, Ptujška 1., tel.: 024 / 552-976, ZOMBORI CMH IRODA: 08:00–15:00, 25000 Zombor, Venac Petra Bojovića 13., tel.: 025 / 442-910, ZENTAI CMH IRODA: 08:00–15:00, 24400 Zenta, Boška Jugovića 20/A, tel.: 024 / 811-727, NAGYBECSKEREKI CMH IRODA: 08:00–15:00, 23000 Nagybecskerek, Petefijeva 1. tel.: 023 / 510-251, ÚJVIDÉKI CMH IRODA: 08:00–15:00, 21000 Újvidék, Svetozara Miletića 4., tel.: 021 / 420-107, TEMERINI CMH IRODA: 08:00–15:00, 21235 Temerin, Novosadska 344. Tel.: 021 / 842-373.

Könnyűnek bizonyult a 9 km

Egy kis gyalogtúrán vettek részt a szabadkai Đuro Salaj Általános Iskola tanulói. A Spartak Hegymászó klub szervezésében Majdanra, a közeli bányatóhoz gyalogoltak. A 9 km-es távot játszva teljesítették.

Stojiljković Andrej, 5. osztály, Đuro Salaj iskola, Szabadka

Színházban voltunk

A temerini Kókai Imre Általános Iskola felsősei osztályfőnökeikkel és tanáraikkal színházban voltak. A Szirmai Károly Magyar Művelődési Egyesület amatőr színészei által színre vitt Koldustetű című előadást nézték meg **László Sándor** rendezésében. *Gion Nándor A kárókatona még nem jött vissza* című regénye alapján készült az adaptáció. Nagyon tetszett, élvezték az előadást.

A temerini 6. a osztály tudósítása

Jó móka a medence

Nagyon izgultam, amikor elindultunk itthonról. A medence előtt találkoztunk az osztálytársaimmal, a tanccsal és Klárával.

Furcsa volt, hogy nem ott öltöztünk át, ahol anyával szoktunk. Először az volt a dolgunk, hogy megnézzük, meddig ér a lábunk. Kaptunk egy szivacsot, amit a fejünk alá raktunk, és úgy úsztunk hátrafelé. Klárától kaptunk vízsisakokat, de én úgy döntöttem, nem húzom fel, mert láttam, hogy a barátomnak szorítja a fejét.

Voltak kötelek a víz alatt, de én nem tudtam átbújni alattuk. Labdázunk is.

Szeretnék máskor is menni, mert nagyon jól éreztem magam.

Tudósító: Szülői segítséggel Tot Hunor, 1. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

A szabadkai Smile Nagycsaládos Egyesület szervezésében mesemondó versenyre került sor a szabadkai Városi Könyvtár olvasótermében. A Đuro Salaj iskola tanulói szép sikert értek el. **Horvát Bálint** 1. c osztályos tanuló második helyen végzett, **Góli Zsuzsanna** 4. c osztályos diáklány pedig a harmadik helyen, **Utasi Botond** az 1. c-ből különdíjban részesült, **Király Kira** és **Magyar Ádám Dániel** pedig oklevelet kapott.

Góli Zsuzsanna, 4. c osztály, Đuro Salaj iskola, Szabadka

Az én dédnagymamám

Az én dédnagymamám Kovács Györgyinek hívják. Alacsony, szemüveges, ősz a haja, a szeme pedig barna.

Nagyon szeret minket, és boldog, amikor meglátogatjuk. Sokat szokott elfoglaltságként kötni, horgolni, quillingezni, ékszereket fűzni. Készít nekünk nyakláncot, quilling hópelyhet, tündért, virágot. Sok pulóvert, sálát, sapkát köt nekünk. Mindegyik mintás, díszes, színes és egyedi.

Fiatal éveiben szakmája az arany ékszerek készítése volt. A gyár, ahol dolgozott, tönkrement, mert már mindent a gépek végeznek az emberek helyett. Keresztelóm alakalmából egy aranyfeszületet kaptam tőle, amelybe belevészte a keresztelóm dátumát. Van 3 lánya, 8 unokája és 7 dédunokája, akiket egyformán szeret.

Szerencsés vagyok, mert ismerhetem a 82 éves dédnagymamám, és remélem, még nagyon sokáig élni fog, hogy mindent megtanulhassak tőle. Nagyon szeretem őt, és ő is engem.

Ő az én dédnagymamám, akire nagyon büszke vagyok, és fontos a számomra.

Góli Zsuzsanna, 4. osztály, Đuro Salaj iskola, Szabadka

Húség aranyos kora

„Vár bennünket minden boldogság,
De őrvöngön nem rohanunk.
Biztos, hogy megtaláljuk egymást
S kinyújtva
Már távolról ölel a karunk.”

A hatodik osztályba egy új diák érkezett. A lányok rögtön megkedvelték. A fiúkat nem nagyon érdekelte az új jövevény. Köszöntötték, ahogy azt illik, de nem társalogtak vele.

A tizenkét fiú szeme közül egy, a Vencelé sohasem oda nézett, ahova a többieké. Folyton csak a hosszú, göndör hajú lányt nézte – Jázmin. Alig tudta levenni róla a szemét. Vencel legjobb barátja, Noel, rögtön értette, hogy mi történik, ám egy kicsit kételkedett barátjában, mert nem tudta felfogni, hogy Vencel ilyen gyorsan belezúgott Jázminba. Az iskolából hazafelé menet Noel megkérdezte pajtását:

– Amióta megjött... Öhm... Janka... Vagyis Johanna... Vagyis...

– Jázmin! – javította ki Vencel.

– Igen, ő. Tehát amióta megjött a lány, azóta olyan csendes vagy. Talán beleszeretél?

– Ne beszélj zöltségeket! – szólta Vencel elpirulva.

– Engem nem tudsz átverni. Nyugodtan elmondhatod, bennem megbízhatsz!

Vencel kitárta a szívét barátjának, aki figyelemmel hallgatta. A fiú tanácsot kért Noeltől, aki boldogan segített, amiben csak tudott. Másnap a lány felfigyelt Vencelre. Beszélgetni kezdtek, és szívésségeket tettek egymásnak. Mindketten éreztek valami bizsergő érzést, amikor egymásra néztek. Vencel már nem kért tanácsot sem Noeltől, sem pedig bárki másától. Noel is érezte, hogy ide már nem kell segítség. Vencel és Jázmin szerelmesek lettek. Nem ők voltak egyedül az osztályban, Noel is talált magának valakit.

Pár hónap múlva a Bálint-nap is beköszöntött. Az iskola folyosói most igazán színesek voltak a sok lehullott virágsziromtól. A két gerlice megajándékozta egymást. Egymás karjaiba borultak, és ölelkeztek, amíg csak tudtak. Nem érdekelte őket mások véleménye, csak egymással törődtek. Pár diák csodálkozva nézte őket, nem is tudták, hogy Vencel és Jázmin szerelmesek. Nem látta őket senki kézen fogva menni, levelezgetni, vagy órák hosszat beszélgetni. Nem nagyon mutatták még ki a szerelmüket. Ez a nap azonban más. Ez a nap a szerelemé, már nem tudták visszafogni magukat.

– Köszönöm! – suttogta Vencel fülebe Jázmin.

– Köszönöm, hogy itt vagy nekem! – mondogatták egymásnak, és még jobban ölelni kezdték egymást.

A szerelmük még a középiskolában is tartott. Viszont már nem tudták megölelni egymást. Két külön városban tanultak, és havonta egy alkalommal tudtak csak találkozni. Ez nagyon elszomorította őket. Jázmin sokat sírt, félt, hogy Vencel megunja a sok várakozást, és egyszerűen feladja a szerelmüket. Ez a gondolat egészen addig gyötörte a lányt, amíg egy reggel egy levél érkezett hozzá. A borítékon ez állt: „Venceltől, az egyetlen Jázminnak”. Jázmin szinte remegett, amikor bontotta ki a levelet. De tudta, akármit is írt Vencel, jól döntött. A levélben a következő szöveg állt:

„Drága, egyetlen Jázmin!

Nagyon sajnálom, hogy csak ilyen keveset tudtam írni, de tudom, megérted majd.”

Jázmin zokogni kezdett, nem volt ereje tovább olvasni. Nagyon félt, de mindig azzal nyugtatta magát, mert tudta, hogy Vencel egy okos és megfontolt egyéniség, és nem akármért döntött úgy, ahogy döntött. Így hát tovább olvasta a levelet.

„Vár bennünket minden boldogság,

De őrvöngön nem rohanunk.

Biztos, hogy megtaláljuk egymást

S kinyújtva

Már távolról ölel a karunk.

Remélem, nem adta fel a szerelmünket. Nagyon szeretlek!

Vencel”

Jázmin szívéből nagy kő esett le.

Dehogyan adtam fel! – válaszolt magában a távol járó Vencelnek...

Tóth Fanni, 6. osztály, Id.Kovács Gyula Á. I., Bácskossuthfalva/Moravica

Egy estém a családommal

„Este van, este van”, de senki sincs nyugalomban. Az udvaron öt macska szaladgál, a két kutya alszik már. A szél fújja a leveleket, a cicák játszanak velük. Bent a házban mindig csak a baj van. Én már korán elalszok, de a többiek nem. Anyám mosogat és takarít, apám nézné a televíziót, de a húgom nem hagyja, mert elkezd ordibálni mellette. Erre apám is elkezd ordítani, és én felriadok:

– Mi történik? – Erre az egész ház elhallgat, de körülbelül öt perc múlva a húgom újra elkezd visítani. Már kezdek kicsit kijönni a sodromból, de még bírom. Egy idő után a hugi ráun a hisztizésre, és elmegy az ágyába. Nem sokára fel is kel, és ezt mondja:

– Fáj a fogam! – Apám kér egy időpontot másnapra a fogorvoshoz.

Aztán mindenki gyorsan elalszik.

László Teodor, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Víz alatti utazás (Képzletbeli fogalmazás)

A szüleimmel elutaztunk a tengerre. Reggel indultunk, és este érkezünk meg.

Amikor megérkeztünk, egy ötcsillagos szállodában találtuk magunkat. Én választottam ki a szobát, a 112-est. A meglepetést a gyerekszobában mondták el. A meglepetés egy négy személyes utazás vízalattjárón, húsz napra. Azonnal ki is próbáltuk. Láttunk halakat, tengeri csikókat, tengeri csillagokat, bálnákat és delfineket. Számomra a legérdekesebb volt, hogy amikor kinéztem a vízalattjáró ablakán, jött egy csapat búvár. Integtem nekik, ők meg visszaintegtek. Amikor a tenger alján leálltunk, megengedték, hogy mi is búvárkodjunk. Gyorstanfolyamot tartottak, hogy megtanuljunk a szabályokat.

Egy pohár víz ébresztett fel az álmomból.

Lázár Enikő 3. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

**Készül anyám
frizurája –
Savić Lazar,
5. osztály,
Szivárvány Szakkör,
Topolya**

Egy barátom bemutatása (Jellemzés)

A legjobb barátom Ákos. Ő egy magas termetű, sovány gyerek.

A haja rövid és fekete, a szeme színe pedig zöld. Kedves és segítőkész. Jó tanuló. A kedvenc tantárgyai közé tartozik a matematika és a szerb. Jól tud szerbül beszélni és írni. Tanul horvátul, angolul és szerbül. Vannak jó viccei, poénjai, de néha túlzásba viszi. Sokat tevékenykedik a You Tubon is. Szereti a természetet és az állatokat. Szeret focizni, és követi a mérkőzéseket. A kedvenc focicsapata a Manchester United. A tanulás mellett sok mást csinál, például gitározik, sakkozik és kosárlabdázik. Sokszor fáradtan megy haza, de a tanulásban ez nem zavarja. A technika és a technológia nem annyira érdeklik. A tanulást szereti az utolsó percekre hagyni. Ha van szabadidőnk, akkor együtt vagyunk, általában focizni, biciklizni vagy számítógépezni szoktunk.

Szeretek vele barátkozni, de néha fásaszt.

Püspök Viktor, 6. osztály, I. G. Kovačić iskola, Szabadka

Kedves Ádám!

Amióta V. osztályba járok, két érdekes, különleges eseményen vettem részt.

Októberben, amikor gyerekhét volt, árulni mentünk a magyarcsernyei piacra. Mindegyik osztálynak saját asztala volt, ahol árulni tudtuk az eladásra szánt dolgokat. Volt, aki könyveket, játékokat és élelmiszereket árult. A mi osztályunk süteményt, almát, levendulát és dísz tárgyakat árúsított. A piacon nagy volt a tömeg és a lármá. Másfél óra alatt 4000 dinárt gyűjtöttünk össze. Február 14-én volt a Valentin-nap. Ezen a napon az iskolába versenyt rendeztek a tanárok. Volt szívetes, ami úgy történt, hogy meg kellett keresni 1-1 elrejtett, szív alakú tárgyat. Aki megtalálta, az volt Rómeó és Júlia. A szíveket a hatodikos Vivien és az ötödikes Attila találta meg. Részt vettem a tangramvetélkedőn is.

Nekem ez a két esemény emlékezetes marad örökre.

Ui. Nálátok, a rábapordányi suliban milyen események vannak?

2019. II. 14.

Német Ákos, 5. osztály, Petőfi Sándor iskola, Tóba

Séta a Tisza-parton

Nagyon szerencsésnek mondhatom magam, hogy Becsén, ebben a Tisza-parti városban élek.

A családommal nagyon szeretünk a folyóparton sétálni. Amikor csak tehetjük, szép időben mindig oda visz az utunk. Főleg őszi délutánokon gyönyörű a Tisza, amikor a természet már tarka ruhát öltött. A part menti fák és bokrok ilyenkor sárga, barna, vörös ruhába öltöznek, és nagyon szépet mutatnak a víz tükrében. A folyó mostanában sok hattyú és vadkacsa otthona lett. A vízen néhány kis csónak úszik, és kajakosok szelik a hullámokat.

Búvár a tenger mélyén

Uzelac Lídia, 7. osztály, EmArt Műhely, Szabadka

Köztük a bátyám, Szabi is. A vízen meg-megcsillan a napsugár. Fényesen csillognak a hullámok. A töltésen levő padokon az arra járók pihennek meg, és gyönyörködnek a tájban.

Nagyon szeretem ezeket a sétákat, mert mindig megnyugtató ez a gyönyörű látvány.

Molnár Zalán, 5. osztály, Sever Đurkić iskola, Óbecse

Én, a petőfis diák

Büszkén mondhatom, hogy már nyolcadik éve az újvidéki Petőfi Sándor Általános Iskola diákja vagyok.

Amikor elsős lettem, és váratlanul egy új környezetben csöppentem, még nem is tudtam, mit jelent ez. Szerencsére jó osztályba kerültem, a nyolc év alatt erős, igyekező, egymást megbecsülő társaság lett belőlük. Szerencsénk volt tanító néninkkel, tanító bácsinkkal, osztályfőnökeinkkel és tanárainkkal is. Mindig valahogy úgy alakult, ahogy az nekünk a legjobbnak bizonyult. Minden lépésünket tanáraink is végigkísérték, és igyekeztek mindenben a segítségünkre lenni.

Sok közös élményünk van az osztállyal. Iskolai csintalanságok, sikerek, kirándulások, versenyek, kiállítások tarkították ezeket az éveket.

Osztályunk gyarapodott, új tanulók érkeztek, akik könnyen beilleszkedtek köztünk. A többi osztállyal is többé-kevésbé jól megvagyunk.

Idén mi vagyunk a legidősebbek az iskolában. Izgatottan készülünk az előtünk álló hónapokra, a záróvizsgára, matúraestre, az irakozásra.

Örömről szomorúság is vegyük, hiszen hamarosan elhagyjuk iskolánkat, tanárainkat, elválnak egyes osztálytársainktól. Szerencsére a sok szép élmény örökre összeköt bennünket. Jó volt petőfis diáknak lenni!!!

Bogdán Árpád, 8. osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

Gyermekkori emlékem

Emlékszem, amikor kiskoromban a tatám életem első és legszebb horgászására vitt el. Örök emlék maradt bennem.

Olyan négy éves voltam, amikor kint aludtam a mamánál. Nagyon izgatott voltam, fél óra alatt kiértünk a mamához. Amikor kiszálltam a kocsiból, piszkos, poros volt minden. Először betettük a kocsiba a felszerelést, majd elindultunk a kukoricás felé. Átmentünk a kukoricáson, és nagyon meglepődtem a látványon, mivel nekem más elképzelésem volt. Egy kis, keskeny, náddal teli ér tárult elém, és még tavirózsféle virágok is lebegtek a víz közepén. Kerestünk egy helyet, ahova lepakoltunk, és a tata megfogott egy kis kerek, lecsukható plasztikdobozt, és kivett belőle egy kukacot.

– Próbáld rátenni! – és ezzel megfogott egy másikat, és megmutatta, hogy kell.

Elsőnek nem ment olyan jól, és sokszor megszártam az ujjamat, amin a tata nagyot mosolygott. Nekem nem tetszett annyira, és úgy éreztem magam, mint egy csiga, akit félredobtak, mert túl lassú és ügyetlen. Amikor kifogtam az első halat, nagyon boldog lettem. A tata rögtön lenyugtatózott.

– Ssssss! – eljesztet az összes halat! – mondta halkan.

– Ha hazaérünk, megkérjük a mamát, hogy süsse meg.

Nagyon boldog voltam. Egy nagyon jó ötlettel állt elő a tata.

– Ha több halat fogsz, mint én, veszek egy csomag cukrot neked! – mondta széles mosollyal, és egy kacsintással fejezte be mondatát.

Végül én nyertem, de a tata szerint csak hagyott nyerni. Hazamentünk, de előtte bementünk a boltba a cukorkáért, mivel egy győztesnek az jár. A mama megsütötte a halat, és finomat ettünk vacsorára. Azóta is emlegetjük a kapásokat és a győzelmemet. Bár akkor még nem tudtam, hogy ez ilyen fontos emlék marad számomra.

Tarján Orsolya, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Kinek van igaza?

Döntés előtt állok, választanom kell, hogy merre menjek. Ebben szeretnének segíteni is nekem.

Apukám azt javasolta, hogy menjek nyelvészeti iskolába. Úgy látja, jól mennek nekem a különböző nyelvek. Nem rossz ötlet, de szerintem csak angolul tudok, a többi meg nem nagyon izgat. Anyu azt mondta, menjek informatikusnak. Végül is – ez se rossz. Sőt! Kifejezetten jó. Csak annyi a baj, hogy a matek nem megy nekem. Lehet, hogy belejövök. Tetszenek az ötletek, de szívem szerint én alkotni szeretnék. Rajzzal, animációval fogok foglalkozni. Ennek eléréséhez tökéletes lesz a Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium és Kollégium.

Megvan a célom, és ettől már senki sem tántoríthat el.

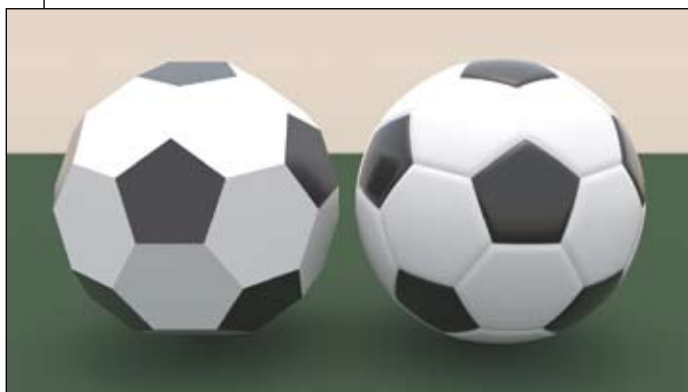
Radócki Kristóf, 8. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Honnan van ez a kép?

Az interneten számos esetben nem jelölik a képek forrását. Mit tehetünk, ha meg szeretnénk tudni, honnan származik egy kép?

A Google keresőjét legtöbbször csak arra használjuk, hogy egy-két szó alapján megkeressük azt az információt, amelyre szükségünk van. Szavak alapján sokan keresnek képeket és videókat is, de azt kevesebben tudják, hogy képeket más képek alapján is lehet keresni. Erre akkor lehet szükség, ha meg szeretnénk tudni, hogy mikor bukkant fel először a kép, milyen jogok fűződnek hozzá (használhatjuk-e), vagy ha nagyobb méretben, jobb minőségben szeretnénk megszerezni. A Google keresője erre is lehetőséget ad.

Tegyük fel, hogy egy cikkben találunk egy képet, amely megtetszik nekünk. Sajnos a cikk szerkesztője elfelejtett bármiféle támpontot adni nekünk, hogy honnan vette a képet, így teljesen magunkra vagyunk hagyatva. Menjünk a kép fölé, és másoljuk ki a kép címét (jobb gomb, majd Copy Image Location, Copy Image URL, a kép címének másolása vagy hasonló). A címet ezután másoljuk be a Google keresőjébe. Az eredmény nem lesz valami lenyűgöző, de a találati mező tetején ott találjuk azt a sort, hogy „For matching images, try search by image” (a hasonló képekhez próbálja ki a kép alapján való keresést). Ha rákattintunk a linkre, megkapjuk azoknak az oldalaknak a listáját, amelyeken a kép előfordul. Ebben az esetben számos ilyen találatunk lesz, ami hirtelen nem sokat segít. A találatok között viszont fellelhetjük a hasonló képek blokkját is: ha ezekre kattintunk, akkor valóban rengeteg hasonló kép közül válogathatunk. Ám azt is észre kell vennünk, hogy ekkor már nem az eredeti kép alapján keresünk, hanem a kereső által a képhez rendelt kifejezéshez (ez alkalommal footballs). Ha visszatérünk a találati oldalhoz, akkor ott találjuk a Search tools (keresési eszközök) gombot. Ha ezt választjuk, megjelenik egy újabb sor, ebben számunkra a Time (idő) a fontos: az ebből nyíló menüben válasszuk a Custom range (kijelölt tartomány) funkciót! Ebben beállíthatjuk, hogy mettől meddig megjelent lapok között keressünk. A To (-ig) értékét fokozatosan csökkentve eljuthatunk a legkorábbi oldalakig, ahol a kép megjelenik.

Magad uram, ha szolgád nincsen

Érdekes nézni a találati lista első oldalát, és új határnak az ott megjelenő legkorábbi oldal dátumát megadni. Ezzel a módszerrel eljuthatunk a legkorábbi oldalig, ahol a kép megjelent. Látható, hogy ezen az oldalon csak eldugottan, kis méretben jelenik meg a kép – valószínűtlen tehát, hogy innen kezdett terjedni (láthattuk, hogy a kép jóval nagyobb méretben is előfordul). Inkább arról lehet szó, hogy ez az oldal már régen megvan, de a képpel csak később díszítették. Ha elkezdünk későbbi találatokat nézni, kellemetlen dologba ütközhetünk: a kép esetleg megtalálható egy képek árusításával foglalkozó oldalon. Ez arra utal, hogy a képet meg kell vennünk, ha használni szeretnénk. Ha nem szeretnénk érte fizetni, jobb, ha kerüljük a használatát. Persze könnyen lehet, hogy senki sem fedezi fel, hogy jogtalanul használjuk, de kellemetlen lehet, ha mégis.

A matematika tényleg egyszerű?

Egy honlap, mely sokat segíthet

A mateking.hu honlap azért jött létre, hogy bebizonyítsa, a matematika tanulása lehet könnyű szórakozás is, ahol minden nagyon egyszerű és érthető. Hihetetlenül hangzik? A matematika oktatásának egyik legnagyobb problémája az, hogy nem képes kialakítani a megfelelő szemléletet, hogy mit miért csinál az ember egy probléma megoldása során.

A legtöbb oktatási megoldás eredményeket vagy módszereket közöl, valójában azonban nem a végeredmény, hanem a végeredményhez való eljutás és az ehhez szükséges módszerek kiválasztása jelenti a valódi kérdést. A mateking.hu weboldalnak az a célja, hogy letisztult, egyszerű példákon alapuló magyarázatokkal azt válaszolja meg a felhasználóknak, hogy mit miért kell csinálnia ahhoz, hogy egy problémát megoldjon.

Mit miért?

A weboldalon képsorok formájában történik az oktatás. Ezek egyfajta diaképek, de ellentétben a hagyományos PowerPoint-szerű diákkal, itt általában 100–150 képkocka van képsoronként, és apró lépésenként folyamatosan átalakuló képet lát a felhasználó, mintha egy film képkockáit nézné. A hagyományos PowerPoint-szerű diák olyanok, mintha egy futóversenyen két képet mutatnánk be, az egyik a rajt, a másik a cél, amiből nem derül ki szinte semmi a verseny folyamatáról. A mateking.hu képsorai nem a végeredményt mutatják be, ami egy matematikai probléma megoldásánál lényegében mellékes, hanem az ahhoz vezető utat. Ezt az a sajátos felfogás teszi lehetővé, hogy a képsorok képkockái nagyon apró részleteiben mutatják be a megoldás lépéseit, rávilágítva a lépések okára és következményére. A képkockák nagy száma miatt mérföldkövek teszik lehetővé a gyorsabb lépkedést, ha valaki számára az adott rész már ismert, és csak nagyobb léptekben szeretné átfutni.

A képsorok minimalista stílusban készülnek el, a magyarázó szövegek mérete és száma is a lehető legkevesebb, minden lehetséges helyen ábrák és színek szemléltetik a magyarázatokat. A minimálisan megjelenő szövegek stílusa rendkívül közvetlen, szinte mesészerű, nagyon erős hasonlatokkal és képekkel, ami segít feloldani a matematika okozta stresszt, és így könnyebb befogadni a tartalmakat. A matematikai kifejezések gyakran úgy jelennek meg a szövegben, mint élő szereplők, például „itt jönnek ezek a mátrixok”, vagy „lássuk, mit akar ez a képlet” stb. (Nyest.hu)

Európa fája lett egy pécsi mandulafa

Februárban több mint 300 ezren szavaztak Európa-szerte a kedvenc fájukra, ebből a pécsi havihegyi mandulafa 45 132 szavazatot szerzett meg, s ezzel diadalmaskodott a versenyen. A második helyet az oroszországi abrámcsevi tölgy nyerte el, a harmadik pedig a portugálók fája lett.

Idén már tizenöt ország vett részt a versenyben, köztük Oroszország, Belgium, Portugália, és Spanyolország legszebb fái is. Magyarországot a pécsi havihegyi mandulafa képviselte, és elnyerte az Év Fája versenyt. Az ünnepélyes díjátadó március 19-én a brüsszeli Európai Parlamentben zajlott le. A Havas Boldogasszony-templom előtt álló mandulafa 135 éve örvendeztet meg virágaival a látogatókat. A versenyre a Jurassic Természetismereti és Türaklub tagjai mellett a Janus Pannonius Múzeum Természettudományi Osztályának alkalmazottai jelölték.

Előkerült a valaha talált legnagyobb dinoszaurusz-lelet

Szakértők egy csoportja Kanadában azonosította az eddigi legnagyobb Tyrannosaurus rex maradványait. Ezzel együtt ez a legnagyobb dinoszauruszlelet, amelyet az észak-amerikai országban valaha találtak. A 13 méter hosszú T. rex a Scotty becenevet kapta felfedezőitől. Az állat a mai Saskatchewan (Kanada) tartomány területén élt mintegy 66 millió éve. „Ez a rexe rexe” – mondta **Scott Persons**, az Albertai Egyetem munkatársa és a csapat vezetője. Scotty fájának legnagyobb példányai közé tartozott, a becslések alapján nagyjából 8,8 tonnát nyomott. Miután a szakértők a lábát, csipőjét és vállát is tanulmányozták, arra jutottak, hogy ennél nagyobb Tyrannosaurus rexe még nem találtak a világon.

Az egyed nevét a scotchról kapta, felfedezésének estélyén ugyanis a kutatók egy skót whiskyvel ünnepeltek. A leletet 1991-ben azonosították, a csontokat őrző kőzet eltávolítása azonban közel egy évtizedig tartott, Scotty vizsgálata pedig további éveket vett igénybe. A szakértők úgy gondolják, hogy a dinoszaurusz nemcsak mérete, hanem kora alapján is figyelemreméltó. „Scotty a legidősebb ismert T. rex” – nyilatkozta Persons, hozzátéve, hogy az őslények korát csontjaik szétválásával, illetve a növekedési nyomok elemzése alapján lehet megállapítani.

A T. rexe feltételezhetően gyorsan nőttek, és viszonylag hamar elpusztultak. Scotty nagyjából 30 éves koráig élhetett, fajtársai között ez rendkívül magas kornak számít. Personsék szerint az őslény élete nem volt békés, maradványain több sérülésnyomot is felfedeztek.

A kutatók úgy vélik, idővel még nagyobb dinókövületek is előkerülhetnek. (wwf.hu)

BORÍTÓNK HÁTLAGJÁHOZ

Megmerítkezni az erdőben

Japánban kiegészítő terápiaként az orvosok is gyakran javasolják az erdőfürdőt (sinrin-joku), vagyis az erdei kirándulással egybekötött stresszűző és immunerősítő kikapcsolódást. „Az ember ötmillió évig erdőben lakott, a városi környezet stresszforrást jelent számunkra” – mondja a Chiba Egyetem professzora, Yoshifumi Miyazaki. Szerinte mi, emberi lények a természethez szoktunk az évmilliók alatt, ezért testünk ott tér vissza a természetes üzemélmódjába, a városi környezetben a stresszt éljük meg.

Tőzikék

Fotó: Repalik Beatrix

Az erdőfürdő egyik magyarországi gyakorlója **dr. Gálhidy László**, aki az elmúlt húsz év nagy részét erdőjárással töltötte. Megismerkedett a legkülönbözőbb tájak erdeivel, de igazán a hazai bükkösben érzi jól magát. Fontosnak tartja, hogy az erdőket érintő kérdésekkel minél többen foglalkozzunk.

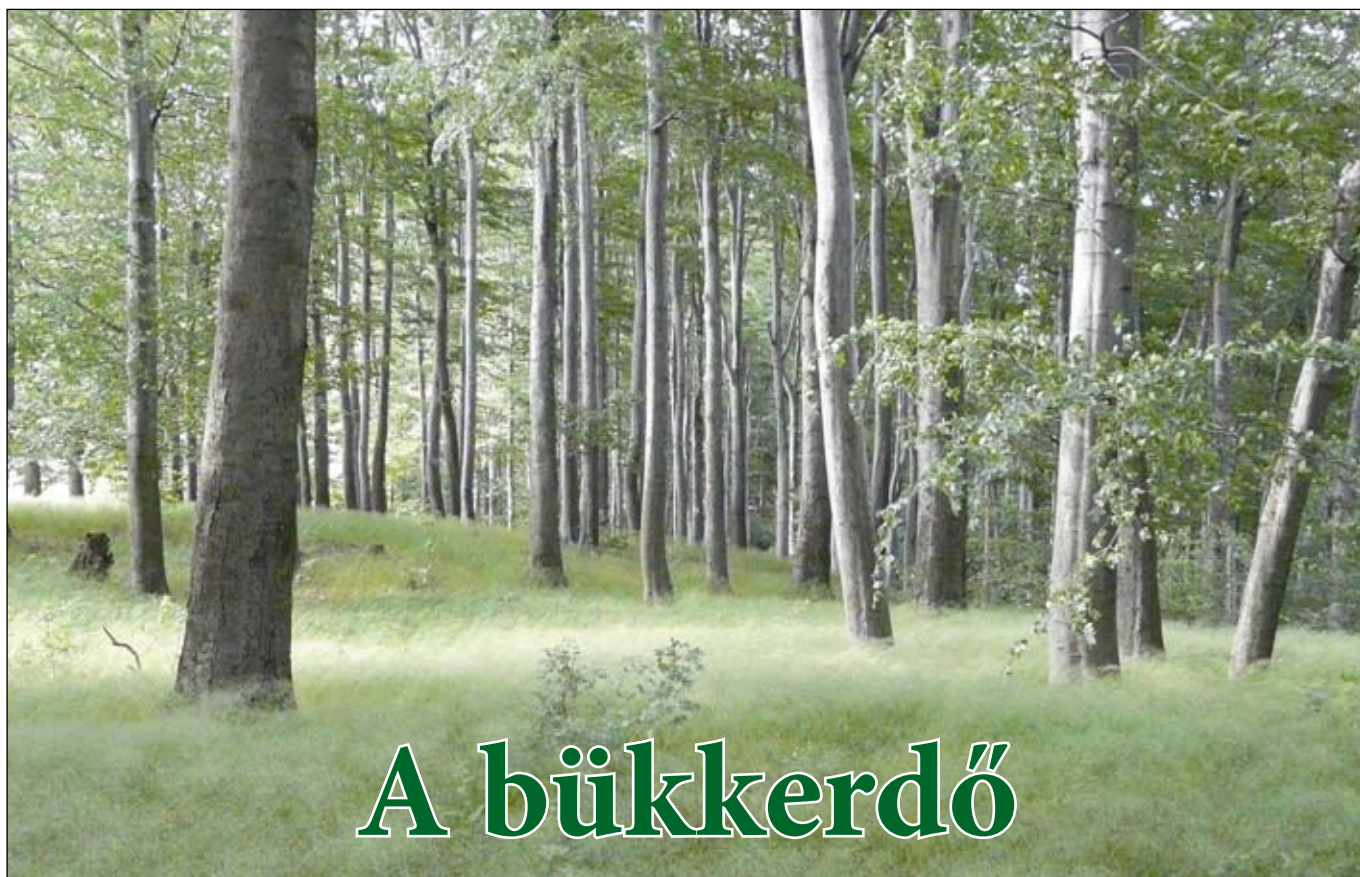
Az erdőfürdő lényege, hogy egy időre bensőséges kapcsolatot alakítsunk ki az élő erdővel és ezen keresztül saját magunkkal is. Fontos, hogy ilyenkor ne a társaságért, a fotótémákért vagy a sportteljesítményért keljünk útra. A gyakorlat során nem beszélgetünk, ezáltal jobban halljuk az erdő zaját, neszeit. Lassan és halkán mozgunk, hogy legyen idő megfigyelni az erdő formavilágát, a fény játékát. Mindenki a saját tempójában járja be a kiválasztott erdő egy darabját; aki akar, leülhet egy fa tövébe, elnyúlhat az avarban vagy egy sziklán. Egy idő után akaratlanul is elindulnak a gondolatok, amelyek foglalkoztatnak bennünket. A séta során a vezető ehhez támpontokat, gyakorlatokat is kitalálhat, és a foglalkozás végén meg lehet osztani a gondolatokat. (ng.hu)

Mi a délibáb?

A délibáb természetes tükrözés a levegőben. Rendszerint nagy melegben a sima rónákon, utakon látható. Úgy néz ki, mintha a távolban egy óriási tükröző heverne a földön, amely a még távolabbi tárgyak tükröképpé mutatná.

Ilyenkor a föld közelében 15-20 cm vastagságnyira a levegő melegebb, mint feljebb. A hideg és a meleg levegő találkozásánál jön létre a tükrözés. Érdekes, hogy ez a tükrözés csak távolról látható. Ha közel érsz, eltűnik.

A bükkerdő

Gyermekeim legszebb emlékei bükkerdőtől mosolyognak felém. Hányszor osontam ki a házból, mélyedtem be a bükkösbe, az egyetlen templomba, amelyben igazán szívem és eszem szerint tudok ájtatos lenni!

És milyen is ez a templom? Földjét haloványsárga levelek borítják, oly szépen, mintha nem a szél, hanem gondos kéz hintette volna el. A sudarak oly egyenesen, oly merészen állanak, mint a gót templom oszlopai, de nem oly komoran, mert kérgük szép világosszürke, fehérrel átfutott, s a márványozást a moha végzi rajtok. A koronák is úgy érnek össze, mint a gót bolthajtás ívezete, de a bükkerdő bolthajtása kacagó zöld, s mesterlyukain nem a padlás szennye, hanem a tiszta kék ég nézeget be, belopódzik rajtok a napsugár, mely a rezgő levelek árnyékával játékot űz a sudarakon, s ha forrásra talál, mint a tükörről, úgy pattan vissza róla, hogy valamelyik sudar derekára titokzatos Máriákat rajzoljon.

Fenn az ágbogas karzaton ekkor megszólal az aranybegy. Hangja oly mélázó, mint a furulya szava, valóságos ének – akár a Mozart miseszólója. A csepp fi tizmadár szólama úgy avatkozik belé, mint a ministráns felelete. A csuszkák, cinegék, légykapók, rigók hívogatása adja e közösség énekét. Most egyszerre megszólal a pintyőke, a templom csengettyűje, mintha igazán leborúlásra intene.

Azalatt az apácapillangó torzonborz bundájába vonva fejét, úgy szundikál, mint az olvasó vénasszony. A Satyruspille sudarról sudarra szállva pajkoskodik, mint a rakoncátlan oskolásgyerek. Az Iris-pille pedig szárnyait nyitogatva, úgy kényeskedik, mint az újrúhás kisleány, kit csak a ruhája vitt a templomba. A bükkfagombba is úgy áll a fa derekán, mint a szenteltvíztartó a gót oszlopon. A kis sziklatömb, moha és folyóka díszítésével, az oltár, a korhadó törzsök, melyek redvesedő kérgét az ifjú sarjak zöldje fedezgeti, a keresztelő medence.

De imádkozni mégsem lehet, mert nem engedi az erdő lármás pogánya, a mátyás, ki bár „mátyást” kiált, mégis voltaképpen azt mondja, „jön valami, vigyázzatok!” A feketerigó rögtön megérti, s csattogó hangra fakad. – Mély csend!

Ekkor finom nesz hallatszik – talán egér futott végig a száraz leveleken? Nem az, mert egyszerre megingott a forrásörző alfa gallya, s egy véghetetlenül szelíd, szinte mélabús tekintetű, sötét szempár néz feléd, s egy pici, fekete orr, magasra tartva, kérdést intéz a fuvalomhoz s megkapja a feleletet: „Nincsen semmi baj.”

És ismét zörög a levél, a fej eltűnt, hogy pár perc múlva ismét megjelenjék: kilép az anyaőz két pici gidójával, melyek sima köntöse oly kedvesen csillagos. Azok a finom csülkők oly ügyesen csúsznak a levelek közé, hogy alig okoznak valami zajt. Míg az anya lehajlik, hogy a hús forrásban eloltsa szomjúságát, az egyik gidó pajkosan cibálja a gally hegyét, a másik nagyokat döföget az anya tőgyén.

Ismét megszólal a madárdal. Mintha gúnyolná a bolond mátyást, hogy már a szelíd jó baráttól is megijed, s hebehurgyán ráíjeszt másra is, avval az ő rekedt, intő hangjával.

Leszáll a pintyőke, előkerül a rigó: ők is isznak egyet, ügyelve, nehogy a köntös vizet fogjon. Szépen bemártják a csórt, egy kicsikét szopogatnak, aztán magasra emelik a fejet csőröstül. Egy keveset hunyorítanak a szemmel, mert hát oly pompás ital a forrásvíz.

Herman Ottó

Mark Haddon

A kutya különös esete az éjszakában

(Részletek 11 éven felülieknek)

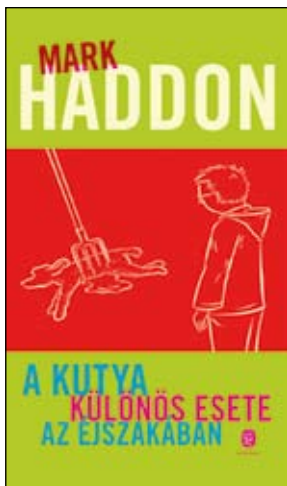
83

Úgy gondolom, nagyon jó úrhajós lenne belőlem.

A jó úrhajósnak intelligensnek kell lennie, és én intelligens vagyok. Értenie is kell a gépek működését, és én nagyon jól megértem a gépek működését. Továbbá olyasvalakinek kell lennie, aki annyira szeret egyedül lenni egy kicsi úrhajóban, sok-sok ezer mérföldre a Föld felszínétől, hogy nem esik pánikba, vagy nem lesz klausztrrofóbiás, vagy nem lesz honvágya, vagy nem örül meg. És én komolyan szeretem a nagyon kis helyeket, addig, amíg senki más nincs bennük. Néha, mikor egyedül akarok lenni, bemegyek a fürdőszoba melletti szárítófűlkébe, és befurakodok a vízmelegítő mellé. Becsukom magam mögött az ajtót, ülök és gondolkodom órákon át, és ettől nagyon nyugodt leszek.

Úgyhogy vagy egyedül kell úrhajósna lennem, vagy kell nekem az úrhajóban egy saját rész, ahova senki más nem jöhet be. És mivel egy úrhajón nincsenek sárga vagy barna dolgok, az a része is oké lenne. És beszélnem kellene más emberekkel is a Vezérlő Központból, de azt rádiókapcsolat révén és tévéképernyővel csinálnánk, tehát nem olyanok lennének, mint az igazi idegenek, hanem mintha számítógépen játszanék.

Valamint egyáltalán nem lenne honvágyam, mert sok olyan dolog venne körül, amit szeretek, vagyis gépek meg számítógépek meg az úr. Kinézhetnék az úrhajó kis ablakán, és tudnám, hogy sok-sok ezer mérföld hosszan nincs a közelemben senki, mint ahogy néha ezt játszom nyári éjszakákon, mikor kimegyek, és lefekszem a föbe, és felnézek az égre, és az arcom mellé teszem a kezemet, hogy ne lássam a kerítést, a

kéményt, a szárítókötelet, és úgy tehessek, mintha az űrben lennék.

Akkor semmi mást nem látok, csak csillagokat. A csillagok azok a helyek, ahol több milliárd éve felépültek az életet alkotó molekulák. Például az összes vas, ami a vérünkben megakadályozza, hogy vérszegények legyünk, az egy csillagon alakult ki.

Szeretném, ha magammal vihetném az űrbe Toby-t, és talán meg is engedik, mert időnként állatokat visznek fel az űrbe kísérleti célból, tehát ha ki tudnék gondolni egy jó kísérletet, amely

elvégezhető lenne egy patkányon, olyat, ami nem fájna egy patkánynak, rávehetném őket, hogy engedjék magammal vinni Toby-t.

De ha nem engednék, én akkor is mennék, mert ez lenne a Valóra Vált Álom.

113

Az én memóriám olyan, mint egy film. Ezért emlékszem nagyon jól a dolgokra, például a párbeszédre, amiket leírtam ebben a könyvben, és hogy mit viseltek az emberek, és milyen szaguk volt, mert a memóriámnak van egy szagsávja, ami olyan, mint a hangsáv. Ha arra kérnek, hogy emlékezsek valamire, egyszerűen lenyomom, hogy Vissza vagy Gyorsan előre vagy Szünet, mint egy videó, vagy sokkal inkább egy DVD-n, mert nem kell visszatekernem az összes köztes anyagon át, hogy megtaláljak egy nagyon régi emléket. És gombok sincsenek, mert a fejemben történik.

Ha valaki azt mondja: „Christopher, meséld el, milyen volt az anyád!”, akkor visszatekerhetek sok különböző jelenetre, és elmondhatom, milyen volt ezekben a jelenetekben az anyám. Például visszatekerhetek 1992. július 4-ére, amikor

9 éves voltam, ami egy szombat volt, vakáción voltunk Cornwallban, és délután kimentünk a partra egy Polperro nevű helyen. Anya zsávyból készült sortot viselt, és világoskék biki-nifelsőt, és Consulate cigarettát szívott, aminek mentolos szaga volt. És ő nem úszott. Anya nap-fürdőzött egy lila-piros csikos törülközőn, és egy könyvet olvasott Georgette Heyertől, aminek az volt a címe, hogy Maszkabál. Aztán befejezte a napfürdőzést, bejött a vízbe úszni, és azt mondta: „Szentségit, de hideg!” És azt mondta, hogy én is bejöhetnék úszni, de én nem szeretek úszni, mert nem szeretem levetni a ruhámat. Anya azt mondta, hogy csak a nadrágomat gyűrjem fel, és jöjjen be a vízbe, amit megtettem. És álltam a vízben. Anya azt mondta: „Nézd, milyen finom!” Hátravetődött, és eltűnt a víz alatt, én pedig azt gondoltam, hogy egy cápa ette meg, és visitottam. Ő megint felállt a vízben, odajött, ahol én álltam, felemelte a jobb kezét, és szétnyitotta az ujjait, mint egy legyezőt, és azt mondta: „Ejnye, Christopher, érintsd meg a kezemet! Ejnye már, hagyd abba a visitást! Érintsd meg a kezemet! Hallgass már, Christopher! Meg tudod tenni!” És egy idő után abbahagytam a visitást. Felemeltem a bal kezemet, és szétnyitottam az ujjaimat, mint egy legyezőt, és összeérintettük az ujjainkat, és anya azt mondta: „Oké, Christopher, minden oké. Cornwallban nincsenek cápák”, és akkor jobban éreztem magamat.

Csak a 4 éves koromnál korábbi dolgokra nem emlékszem, mert akkor nem a helyes módon néztem a dolgokat, ezért nem rögzültek rendesen.

A világ egy autista szemén keresztül

Mit tudunk kezdeni a mássággal? A miénktől nagyon eltérő világlátással, szokásokkal? A betegségekkel? És az olyan állapotokkal, mint az autizmus? Bele tudjuk képzelni magunkat egy ilyen ember bőrébe? Mark Haddon regénye valami ilyesmiben segíti az olvasót, hiszen könyvének főhőse, a tizenöt éves Christopher autista, pontosabban Asperger szindrómás: „A nevem Christopher John Francis Boone. Tudom, hogy hívják a föld országait és a fővárosukat, tudom a prímszámokat 7507-ig.” És bár jól ért a matematikához és a fizikához, az emberi érzelmek, kapcsolatok számára rettentően bonyolultnak és érthetetlennek tűnnek. Christopher nem szereti, ha hozzáérnek, nem hajlandó megérinteni a sárga dolgokat, és úgy akarja kinyomozni a szomszéd kutyájának halálát, hogy közben valójában sohasem csinált/csinálhatott semmit önállóan. A regényben az ő belső nézőpontja érvényesül, olyannyira, hogy Mark Haddon minél teljesebben próbálja leképezni egy autista

gondolkodását. Ez utóbbi nem csupán a főhős megnyilatkozásaiban jelenik meg, hanem a fejezetek számozásában is, amelyhez kizárólag prímszámokat használ fel.

A nyomozás akkor indul, amikor Christopher megtalálja a szomszéd leszúrt kutyáját. És mint minden nyomozásban, itt is találkozunk olyan csavarral, amely kihátással lesz Chris és családjának egész életére is. A fiú bámulatos zárt érzelmvilága, különleges racionális gondolkodásmódja miatt nemcsak tanulságos, de megható is a könyv. Kibomlik belőle a családok drámája, a kamaszlét általános nehézségei, magányossága. Mindezeket a különleges helyzetet, vagyis Christopher állapota még inkább felnagyítja, de a háttérből előkerülő problémák mégis inkább arra mutatnak rá, hogy azok mindannyiunk problémái, és a felnövés mindenki számára az azokkal való szembenézést (is) jelenti.

Herédi Károly

Honnan ennyi só?

Az óceánokban oldott só mennyisége milliószer milliárd tonnákban mérhető. Vajon honnan származik ez a tengernyi só?

A kutatók a jelek szerint ma egyetértenek abban, hogy tengereink fűszere az ősi tűzhányókból származik. 4 milliárd évvel ezelőtt savas esők áztatták a vulkáni kőzeteket, és a bennük oldott sót az esővíz a tengerekbe szállította. Később, ahogy teltek-múltak az évmilliók, a tengerek vize egyre sósabbá vált.

Sós folyók?

Az esővíz a talajba bemosódva olyan ásványokat old ki onnan, amelyekből só képződhet. Ez a víz a benne oldott anyagokkal együtt a folyókón és folyamokon keresztül a tengerekbe jut. Ily módon évi 180 tonnával gyarapszik a tengerek és óceánok sókészlete.

Túl sok a sóból?

Az egyre szennyezettebb vízü folyók sóból is egyre többet hordanak a tengerbe: az általuk szállított só mennyisége 1970 óta megkétszereződött. Meddig tudja még a tengerek vize befogadni ezt a többletet? Ha a növekedés továbbra is folytatódik, fajok sokaságára a biztos kipusztulás vár.

A sótartalom ingadozásai

A tengerek és óceánok között vannak sósabb és kevésbé sós vizek. A tengervíz 1 literje átlagosan 34,5 g konyhasót tartalmaz, de egyes tengerek sótartalma a víz nagyfokú párolgása miatt ennél jóval nagyobb.

Mit tudsz a hipnózisról?

Kérdés: A szuggerálás tulajdonképpen ugyanaz, mint a hipnózis?

A válasz: nem. Szuggerálni mindig éber tudatállapotú embereket szoktak. Hipnotizáláskor viszont az ember épp ezt az éber tudatállapotát veszti el, igaz, csak részben. Olyan állapotba kerül, mintha félálomban volna. Mégsem alszik, mert hallja és teljesíti azokat a parancsokat, utasításokat, amiket a hipnotizőr mond neki. A külvilágot a hipnotizáló képviseli a számára, mert a hipnotizáló szavain kívül semmiféle külső hatást nem fog fel. Ha a 40 fokos nyári melegben a hipnotizőr azt mondja, hogy most az Északi-sark jégábráján vagyunk, a hipnotizált személy fázni, reszketni kezd.

Kérdés: Kit lehet hipnotizálni?

A válasz: többé-kevésbé minden embert.

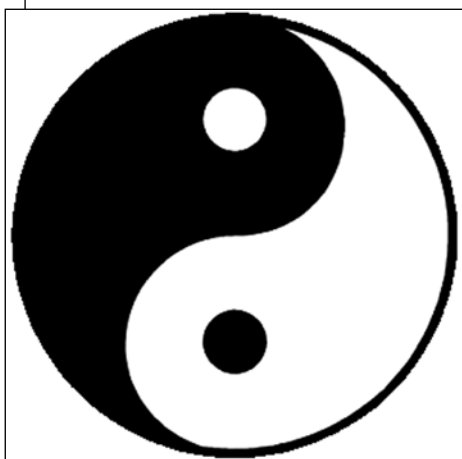
Kérdés: És ki tud hipnotizálni?

A válasz ugyanaz: többé-kevésbé minden ember képes lehet erre, ha megtanulja a hipnotizálás módszereit.

Kérdés: Én is tudnék hipnotizálni?

A válasz: persze. Ha nem hiszed, próbáld ki, például egy csirkén vagy egy kakason. A csirkén úgy hozzuk létre az alváshoz hasonló állapotot, hogy az állat fejét a szárnya alá hajtjuk, és oldalára fektetjük. Így marad hosszú ideig. A kakas hipnózisa érdekesebb. A legvadabb kakast is hipnotizálni lehet az úgynevezett szemfixációs módszerrel. Ez azt jelenti, hogy a padlóra vagy a cementre fehér krétával húzunk egy vonalat, aztán megfogjuk a kakast és a fejét úgy nyomjuk le a földre, hogy a csőrének a hegye pont a vonal végére kerüljön. Aztán elengedjük a kakast, és az ott marad hosszú percekig mozdulatlanul, szemével a krétavonalra meredve. (Szemfüles)

A kínaiak szabadon választhatták meg vallásukat. A vallások többsége a természet rendjének és szeszélyeinek megfigyelésén alapult: földrengésekén, szárazságán, áradásokén. Az i.

Kínai bölcselet

e. 6. századtól a kínai bölcsek, Lao-ce és Konfuciusz ezeket a hiteket használták fel filozófiájuk felépítéséhez.

A szellemek jelentősége

A kínaiak azt gondolták, hogy a hegyeket, folyókat, erdőket és tavakat szellemek lakják. Tisztelték őket, hogy elnyerjék védelmüket. Ezért gyakran sámánhoz fordultak, aki értett a szellemek megszelídítéséhez, és beszélni tudott velük. A kínaiak halott őseiknek is nagy tisztelettel adóztak.

Jin és Jang

A kínaiak szerint ez a két ellentétes egymást kiegészítő erő teremti meg a világmindenségben a harmóniát. Jin energia van a sötétségben, a hidegben, a földben, a Holdban és a nőben. Jang

energia rejlik a fényben, a melegben, az égen, a Napban és a férfiban. Ezek együtt biztosítják a világ kiegyensúlyozottságát.

Mi a taoizmus?

Az i. e. 5. században Lao-ce által alapított filozófiát nevezzük taoizmusnak. Azt tanította, hogy minden embernek meg kell találnia az „utat”, a „taót”. A meditáció és a természet harmóniájának keresése elvezet a halhatatlansághoz. Később a taoizmus nagyon elterjedt vallás lett Kínában.

A buddhizmus

Az i. u. 1. században idegen kereskedők ismertették meg a buddhizmust a művelt kínaiakkal. Lassanként a parasztok között is elterjedt ez a vallás.

A magyar történelem legnagyobb csatái (7. rész)

A magyar történelem háborúkban és csatákban gazdag ezer esztendejét számtalan ütközet határozta meg. A magyarság harcolt már rögtön honfoglalása után a németekkel, később az ázsiai támadókkal, így a besenyőkkel, tatárokkal, törökökkel, majd a függetlenségét fenyegető osztrák és orosz hadakkal is. Volt, amikor győzött, volt amikor veszített. A tanulmány 20 csata bemutatásával igyekszik összefoglaló áttekintést adni a magyarok ütközeitől a honfoglalás korától egészen a második világháborúig. A történelmicikkek.hu alapján ebben a félévben bemutatjuk a következő csatákat: pozsonyi (907), muhi (1241), rozgonyi (1312), nikápolyi (1396), várnai (1444), rigómezei (1448), mohácsi (1526), mezőkeresztesi (1596), szentgotthárdi (1664), nagyharsányi (1687), trencsényi (1708), győri (1809), pákozdi (1848), segesvári (1849), temesvári (1849), königráti (1866), isonzoí (1915), gorlicei (1915), alföldi páncéloscsata (1944), balatoni csata (1945).

Mezőkeresztesi csata

A csata ideje: 1596. október 25–26.

A csata helyszíne: Magyar Királyság, Borsod vármegye, Mezőkeresztes falu mellett.

Harcoló felek: Az egyik oldalon a III. Mehmed szultán és Damat Ibrahim nagyvezír vezette török hadsereg állt, velük szemben a III. Miksa osztrák főherceg és Báthory Zsigmond erdélyi fejedelem vezette osztrák–magyar csapatok sorakoztak fel.

Az összecsapó erők nagysága: A keresztény csapatok létszáma 50-60 ezerre tehető, a törökök valamivel többen, 70-80 ezren lehettek.

A csata lefolyása: A csatára a 15 éves háború keretében került sor, mely háborúban a keresztények, vagyis osztrákok, magyarok, csehek és erdélyiek fogtak össze a törökök ellen. A harcok az első években keresztény győzelmeket hoztak, így III. Mehmed szultán (ur. 1595–1603) úgy döntött, személyesen áll az új hadjárat élére, és 1596 elején körülbelül 150 000 fős sereggel indult meg Magyarország ellen. Első igazán komoly török sikerként október 13-án elfoglalták Eger várát. Mivel az erőd a török támadás során jelentősen megrongálódott, a főherceg úgy ítélte meg, eredményesen vállalkozhat annak visszafoglalására, ezért Báthory Zsigmond erdélyi fejedelem csatlakozása után – ötvenezresre becsült seregével – Miskolcra Eger felé indult. Miksa tisztában volt azzal, hogy az ostrom előtt meg kell ütköznie Mehmed – háromszoros létszámfölénnyel élvező – főerőivel, ezért a Mezőkeresztesen át vezető úton olyan terepet választott, ahol, úgy vélte, eredményesen veheti fel a harcot az oszmánokkal. A szultán rövid időn belül hírt kapott a keresztény seregek közeledéséről, és elsőnek a ruméliai hadtestet küldte ellenük, ez azonban – miután sikertelenül próbálta csapdába csalni a Király Albert és Adolf Schwarzenberg vezette erőket – október 22-én a Cincse-pataknál súlyos

A csata korabeli török miniatúrán

vereséget szenvedett, ráadásul 43 ágyút is elveszített. A diadalt követően a szövetségesek abban reménykedtek, hogy III. Mehmed harc nélkül visszavonul majd birodalma szívébe, október 24-én azonban feltűntek a török főcsapa előőrsei, melyek már aznap, majd a következő napon is összecsaptak Miksa főherceg csapataival. A szultán és Ibrahim pasa, a nagyvezír október 25-én este aztán úgy határoztak, döntő ütközetre kényszerítik a keresztényeket, így másnap hajnalban az oszmánok átkeltek a mocsaras Cincse-patakon. A mezőkeresztesi ütközet elején a szövetségesek több szempontból is fölényben voltak, ugyanis Mehmed harcosait már meglehetősen kimerítette az 1596. évi hadjárat, másfelől pedig Miksa főherceg seregeivel szemben csak a szultáni hadak egy része tudott felsorakozni. Így esett, hogy a csata elején a rendezett sorokban harcoló Habsburg és erdélyi csapatok – tűzerjük és együttműködésük révén – felülkerekedtek a szultáni seregek felett, és a Cincse gázlói felé szorították vissza az ellenséget. A katonák mohósága kis híján már a küzdelem ezen szakaszában végzetes következménnyel járt, ugyanis a székelek, fölényüket látva, fosztogatásba kezdtek, a nomádok ellentámadását pedig csak Miksa főherceg nehézlóvasságának segítségével állították meg. Az ádáz küzdelemben a – relatív – létszámbeli fölényben harcoló keresztények hamarosan a Cincse-patak túlsajára üzték az oszmánokat, majd pedig ők maguk is átkeltek a vízfolyáson. Dacára annak, hogy a túlsajon – Ibrahim pasa ott állomásozó csapatai segítségével – a törökök nyomasztó létszámfölénybe kerültek, a feltartóztathatatlan Habsburg–erdélyi roham hamarosan Mehmed egész seregét futásra készítette; a szövetségesek gyakorlatilag már a sátrak között kergették az ellenséget. Ekkor egy rövid ideig úgy tűnt, végre megvalósul a magyarországi

hadvezérek álma, és a keresztény koalíció mezei ütközetben is győzelmet arat az oszmánok főcsapa felett, ám a mezőkeresztesi csata sorsa végül mégis másképp dőlt el. A problémát ismét a katonák mohósága jelentette, akik a török táborba beszábadulva – ahelyett, hogy a menekülők ellen fordították volna a megszerzett török ágyúkat, és egy rohammal eldöntötték volna a félig megnyert csatát – a szultán és az előkelők sátraihoz fosztogatásba kezdtek. Ez a különben gyakran előforduló hiba végzetesnek bizonyult, hiszen a szövetséges hadoszlopok felbomlottak, az oszmánok pedig hamarosan azt tapasztalhatták, hogy az őket üldöző sereg erőteljesen megfogyatkozott. Ezt III. Mehmed szultán is észrevette, így letett menekülési szándékáról, és Jusuf Szinán pasa – a hadjárat után kinevezett új nagyvezír – vezetésével lovasrohamot indított a fosztogatók ellen, amivel – a zsákmányon marakodó katonák megfutamítása után – a maga javára fordította a küzdelmet. A kis híján megnyert mezőkeresztesi csata színhelyét tehát végül Miksa főherceg erői hagyták el vesztes félként. A körülbelül 15 000 fős veszteség elsősorban azért bizonyult súlyosnak, mert a komoly véráldozat ellenére – az eljátszott távlati lehetőségek mellett – a keresztény seregek képtelenek bizonyultak Eger visszavételére, ezzel pedig a végvárrendszer egy újabb fontos láncszeme került török uralom alá.

Halottak száma: Mindkét fél 15-20 ezer fő körüli veszteséget szenvedett, bár becslések szerint a törökök, győzelmük ellenére, valamivel többet veszítettek.

Győztes fél: Oszmán Birodalom

A csata jelentősége: A mezőkeresztesi kudarc után a török veszített ugyan várakat, de megszerzte a két legjelentősebb magyar végvárat: Eget és Kanizsát. A török elnyomás ezután még nyolc évtizedig megmaradt Magyarországon.

Nem ellenségek, inkább barátok

A szuperhősök világának mindig is figyelemre méltó rajongótábora volt. Némelyik hős történeteiből filmek készültek a múltban, sokan viszont megmaradtak a képregények világában. Amióta viszont a technológia fejlődése új lehetőségeket tárt fel, a látványfilmek is új erőre kaptak. A szuperhősök köré szinte univerzumok épültek, és azóta ezek egyre csak bővülnek. Ádáz vita folyik arról, hogy a DC- vagy a Marvel-hősök menőbbek-e, melyik univerzumból kerülnek ki jobb filmek és sorozatok, melyiknek nagyobb a rajongótábora, de főleg arra irányul nagy figyelem, hogy melyik hoz nagyobb bevételt. Hasonlóan volt ez a Star Wars és a Star Trek esetében is. Persze szép számban akadnak rajongók, akik személyes világában több univerzum is békésen megfér egymás mellett. A Marvel és a DC kapcsán nemrég újból kieleződött a rivalizálás, ezúttal két női harcos került középpontba.

A DC nagy dobása volt a 2017-ben megjelent Wonder Woman című film, amely a Csodanő kalandjait meséli el. A címszereplőt Gal Gadot formázza meg. A film tartalma szerint Diana themüszkirai hercegnő, az amazonok királynőjének, Hippolütének a lánya, aki az amazonok szigetén él, és amazontársaival együtt rettenthetetlen harcosná válik. Az első világháború idején Steve Trevor, az amerikai légierő vadászpilótája és kémé a sziget közelében egy német repülőgéppel belezuhan a tengerbe, ahonnan Diana menti ki. A szokatlan megismerkedés után Trevor figyelmezteti az amazonokat, hogy a háború őket is veszélyezteti, ezért Diana Trevorral tart a külvilágba, hogy elejét vegyék a háború terjedésének. A film

nagy népszerűsége tett szert, és egyre több hír jelent meg arról is, hogy készül a második része Wonder Woman 1984 címmel, amely a címből ítélve a közelebbi múltban, a nyolcvanas években játszódik majd, a bemutatója pedig minden bizonnyal jövőre lesz.

Nemrég azonban a Marvel is előhozakodott új szuperhősnőjével. A Marvel Kapitány című film bemutatója most márciusban volt, a címszereplőt Brie Larson alakítja. A film története 1995-ben játszódik. Tartalma szerint Carol Danvers, azaz Marvel Kapitány, az amerikai légierő egykori pilótája, a galaxis egyik leghatalmasabb hősévé lesz, és a Csillagosztig, illetve Starforce nevű Kree katonai elit alakulathoz csatlakozik, mielőtt hazatérne a Földre, hogy választ találjon a múltjával és személyével kapcsolatos kérdéseire. Mindeközben a bolygó két idegen világ (Kree – Skrull) összecsapásának helyszínévé válik. Korai még találgatni, de mivel a film óriási nézettséget produkált, valamikor a jövőben lehet számítani a folytatására.

Amint megjelent a film, máris megkezdődött a két harcosnő összehasonlítása. Gal Gadot azonban egy csodálatos gesztust tett. Nemrég a rajongói oldalán egy aranyos rajzot osztott meg,

amely Wonder Womant és Marvel Kapitányt egymásba karolva ábrázolja. Fittyet hányva a rivalizálásra, ezzel a képpel gratulált az új szuperhősnőnek. A képhez üzenetet is fűzött, amelyben azt írta: „Annyira örülök neked, testvér! Gratulálok”. A rajzot Maxy Artwork néven egy tizenhét éves lány készítette, aki alig talált szavakat arra, hogy egy hollywoodi sztár, még hozzá maga a Csodanő osztotta meg az alkotását. A lány az üzenetében köszönetet mondott, amiért szépek találták a rajzát, noha, mint írja, ő maga csupán egy fiatal rajongó, aki ily módon próbálta kifejezni azt, hogy mindkettőjüket egyformán és nagyon szereti. Azt is írta, hogy a rajzzal az összefogás fontosságára is igyekezett felhívni a figyelmet, valamint arra, hogy több nőnek kelle-ne vezető pozícióhoz jutnia.

Egyébként a Marvel Kapitányt alakító Brie Larson 2017-ben rendezőként is debütált. Ekkor készítette el a Unicorn Store című filmet, amelyben ő maga játssza a főszerepet, de láthatjuk benne Samuel L. Jackson is. A film bemutatója a torontói fesztiválon volt két évvel ezelőtt, de a Netflix forgalmazásában hivatalosan a napokban jelenik meg.

Összeállította: Lukács Melinda

Az Alitához készített dalt

A londoni születésű, koszovói albán származású Dua Lipa debütáló lemeze 2017-ben jelent meg. TavalY Whethan DJ-el a High című dalt készítették, amely A szabadság ötven árnyalata című film egyik betétdala lett. Idén Dua Lipa egy újabb filmbetétdalt mutatott be. A Swan Song a februárban megjelent Alita: A harc angyala című cyberpunk-akciófilm dala lett. Az énekesnő elmondása szerint büszke arra, hogy a zenéje által egy olyan film részévé vált, amelynek a főszereplőjében némileg önmagát látja, hiszen mindkettőjüknek erős a jellemük, és még a hajviseletük is hasonló. Ez az év jól indult Dua Lipa számára. Két Grammy-jelölést kapott a Legjobb új előadó és a Legjobb dance-felvétel kategóriákban, és mindkettőt meg is nyerte. A Brit Awardson még érdekesebben alakult a helyzet, önmagával is versenyzett, hiszen két kategóriában két-két dalát jelölték, és végül ott is díjazott lett. Dua Lipa egyébként tavaly fellépett a Sziget fesztiválon és sokak szerint fantasztikus koncertet adott.

Magyarországon forgattak

Nemrég jelent meg Foals oxfordi alternatív rockegyüttes Everything Not Saved Will Be Lost című, ötödik lemezének első fele. A lemez beharangozó dalához az Exitshez videoklipet is készítettek, amelyet csaknem teljes egészében Magyarországon forgattak. Az Exits egy disztópikus világban játszódik, a zenekar frontembere, Yannis Philippakis úgy véli, hogy a dal a jelenkori, ezredforduló utáni világunk szorongásait, gondjait, kiszámíthatatlanságát fogalmazza meg. A klipet 2018 karácsonya előtt forgatták részben vidéken, részben pedig Budapesten. A helyszínek között felismerhető a Dózsa György úti zsinagóga épületében kialakított vívóterem és a Hajógyári-sziget K-hídja. A kisfilm főszereplői a Renoirból ismert francia Christa Théret, valamint Isaac Hempstead Wright a Trónok harcából. Az Everything Not Saved Will Be Lost lemez második fele ősszel jelenik meg. A frontember elmondása szerint az album szerkezete olyan, mint egy szétöröszölhető medál: a részek hallgathatók külön is, de alapvetően együtt lesznek teljesebbek.

Új lemezt adott ki

Petruska a Dal című válogatóban versenyzett, de plágium vádjával kizárták a Help Me Out of Here című dalát a versenyből, mivel szakemberek úgy ítélték meg, hogy túl nagy hasonlóságot mutat a Vampire Weekend White Sky című dalával. Petruska interjújában arról beszélt, hogy nem ért egyet a döntéssel és nehezen viselte azt, hogy kizárták a versenyből, ennek ellenére továbbra is játssza majd dalát a koncerteket. Elmondása szerint a Help Me Out of Here a szakításról szól, és valójában az emberi kapcsolatok ihlették a nemrég megjelent, Reláció című új lemezét is. Petruska azt is elmondta, hogy a dalok szövegei mögött olyan személyes történetek húzódnak meg, amelyeket korábban nem írt volna meg. Az énekes-gitárosról azt is meg lehetett tudni, hogy az utóbbi időben sok dél-afrikai zenekart hallgatott, és ez a hangzásvilág nagy hatást gyakorolt új dalaira.

Amikor gyönyörű a muzsika

Yukie Ota fuvolaművész épp Pierre Sancan Sonatine című kamaraművét adta elő, amikor egy pillangó repült az arcára és nem tágitott onnan. Ez még 2014-ben történt a Carl Nielsen Nemzetközi Fuvola-versenyen a dániai Odense-ben. Akkor az erről készült felvétel bejárta a világot, de most így a tavasz kezdetével ismét sokan felidéznek. A pillangót valószínűleg az izzadság, a sós nedvesség vonzhatta a művésznő homlokához, és ott is maradt megközelítőleg egy percig, amíg a nő el nem hessegette. Ennek ellenére úgy néz ki, mintha a pillangó a gyönyörű muzsikát hallgatná. Addig is szegény Yukie Ota minden erejével a műre koncentrált, ami azért nem lehetett egyszerű. A felvétel megtalálható a világhálón.

Jelige: „Kedves Bizalmas sorok!”

Levélírónk kérésére nem jelentetjük meg a levelet, de azért röviden összefoglalom a tartalmát. Adott néhány első középiskolás lány, mondjuk 5, akik egész jól összekovácsolódtak. Odacsapódott hozzájuk egy fiatalember, aki tíz évvel idősebb náluk, és az egyik lánnyal kapcsolata lett. Azóta az a lány nem barátkozik a többiekkel, átveri őket a találkákkal kapcsolatosan, de ettől függetlenül a lányoknak hiányzik, mert ő volt „a banda lelke”. Aggódnak érte, mert féltik, hogy a fiatalember behúzza a barátnőjüket rossz dolgokba. A lányok szeretnék visszaállítani a régi barátságot.

Válasz:

Sajnos, mint oly sok más kapcsolatban, itt is „kettőn áll a vásár”. A ti esetekben: hiába akartok valamit, ha a másik fél mást tart fontosnak ebben a pillanatban. Erőszakolni a barátságot nem lehet, de ha úgy gondoljátok, megmondhatjátok neki, hogy ti nyitottak vagytok továbbra is a barátkozásra, és ha ráér majd, jelentkezzen nálatok. Biztos vagytok benne, hogy a barátnőtöknek előbb-utóbb szüksége lesz a ti támogatásotokra, barátságotokra, és ha lesz elég bátorsága, újra fölveszi veletek a kapcsolatot. Tudnotok kell, hogy most ebben a szerelmes időszakában nem jutnak el a tudatáig az intő, óvó szavak. Ti megpróbáltatok hatni rá, és ezzel meg is tettétek, amit csak lehet. Megóvni a problémáktól, a csalódástól, a „bajtól” nem tudjátok, hisz mindenki a saját sorsának a kovácsa. Ti pedig rendeztétek át a soraitokat, mert a valódi lelke ennek a baráti társaságnak ti magatok vagytok, ti, akik tartjátok és ápoljátok a barátságot, támogatjátok egymást, amikor szükség van rá, sírtok és nevettek együtt, ott vagytok egymásnak. Ebbe a barátságba érdemes időt, erőt, energiát és érzelmeket befektetni. Ne sajnáljátok azt, aki nem becsüli, amitek volt és van.

Jelige: „Honey”

Kedves Bizi!

Segíts, mert nekem az a problémám, hogy olyan nagyon szerelmes típus vagyok, ha meglátok egy szép fiút, szerelmes is leszek! Egy-kettő belezúgok! Ugyanakkor más fiúk is tetszenek. Mit tegyek, hiszen minden barátnőm azt mondja, hogy ez nem normális dolog. Igaz ez?

Válasz:

Nyugodj meg, nincs okod aggodalomra, mert a serdülőkor az az időszak, amikor a szimpátiák és szerelmek jönnek-mennek. De arra ügyelj, hogy bármennyire is tetszik egy fiú, egy dolgot nem szabad elszívesztetned, nem szabad rögtön szerelmet vallani! Ha visszafogod magadat ilyen esetekben, nagyon sok kellemetlenségtől és csalódástól kíméled meg magadat! Azt, amit te ezekben az esetekben érzel, vonzalomnak, tetszésnek nevezünk. Te vonzónak találsz a szép fiúkat, és ezt nem szabad kiegyenlítened a szerelemmel. Tudnod kell, hogy serdülőkorban (és néha idősebb korban is!) a hormonok, amelyek a szervezetben képződnek, nagy hatással vannak a viselkedésre, magatartásra. Elborítják az agyat, kikapcsolják a rációt (az értelmet, a józan ésszt), és az, hogy tapasztalatlanok vagytok, hozzásegít a helyzetek félreértelmezéséhez.

Az életben nagyon sok ember lehet szimpatikus, egy részük iránt vonzalmat érzünk, és nem olyan sokan vannak, akiket megszeretünk, akikbe szerelmesek leszünk. Amikor valaki vonzó számunkra, általában flörtölünk, szemezünk, kokettálunk vele. Ellenőrizd le a szótárakban (vagy nézz utána a Jó Pajtás hasábjain), hogy mit is jelent a flört.

Óvatosnak kell lenni a flörtöléssel is, mert nem szabad éppen mindenkiel flörtölni se! Hogyan tudjuk, hogy valaki flörtöl? Jelei közé tartozik, hogy hosszan néz, figyel, bámul, ha alkalma van rá, megszólít, bókol, csipős megjegyzéseket tesz rád, itt-ott finoman hozzád ér, melléd ül stb. Ha együtt tudsz nevetni a flörttárrsal, megmutatod, hogy nem vagy feszélyezett a társaságában. Ne lovald bele magad a dologba, mert legtöbbször a flört csak egy flört marad, nem lesz több belőle. Olykor azért előfordul, hogy szerelmi viszony lesz belőle. Valójában a flört egyfajta gyakorlótér, amivel óvatosnak kell lenni, nehogy túlzásba vigye az ember, mert a lányt a környezete „könnyűnek” bélyegezheti meg.

Jelige: „Én”

Kedves Bizalmas sorok!

Hetedikes lány vagyok egy óriási problémával. Két fiút szeretek egyszerre! Az egyiket már nagyon régóta, a másikat ősz óta. Nagyon szeretem őket! Nem tudom, mit csináljak!? Rám szoktak nézni, néha mosolyognak. A gondom az, hogy nem tudom, én tetszem-e nekik?! A múlt hétvégén kirándulni voltunk, és az egyikük egy másik lányt kerülgetett, a barátja meg engem. Az mit jelent? A másik fiú utál engem? Tanácstalan vagyok. Még abban is vacillálok, hogy én magam szép vagyok-e vagy sem! Mit tegyek, hogy észrevegyenek a szimpátiáim? Kérlek, segíts!

Válasz:

Egy kicsit elbonyolódott az ügyed, de ez nem jelent óriási gondot, mert biztos, nem te vagy az első lány, akinek több fiú is tetszik. Szóval! Két fiút is vonzónak találsz. Az egyik már régi szimpátia, a másik újabb. A levedből nem deríthető ki, hogy te tetszel-e nekik. Így nehéz tanácsot adni, hogy mit is tehetnél, hogy észrevegyenek. Egy kicsit csorba az önismerted és az önbizalmad is, nem látod magadban a szépet, a jó és pozitív tulajdonságokat. Menjünk sorjában, de visszafelé haladva! Azt, hogy milyenek vagyunk, általában a tükörben látjuk. A külsínünkkel kapcsolatosan lépten-nyomon véleményeket, visszajelzést kapunk a körülöttünk élő személyektől: szüleinktől, a testvéreinktől, a családtól, majd az óvodában, iskolában, de az utcán járva-kelve is ismerőseinktől és ismeretlenektől. Sokszor nem is tudjuk, de belénk ivódik a rólunk direkt vagy indirekt módon kimondott vélemény. Hogy szép-e valaki, az attól függ, aki nézi. Ha kedvel valaki, annak biztosan szebb vagy, mint annak, aki utál. Serdülőkorban, amikor megkezdődnek a testi változások, sokszor megtörténik, hogy nem tetszetek önmagatoknak, elégedetlenek vagytok azzal, amitek van. De ez általában átmeneti dolog. Állj a tükör elé, és vedd le a „fekete szemüveget” amin keresztül önmagadat szemléled. Ha ezt megteszed, a tükörben meglátod a szép arcvonásaidat, mandulaívét, szemedet, fítos orrodát. Az öltözködés, a frizúra kevésbé fontosak. Ha igényes vagy önmagaddal szemben, tornázol, mozogsz, teszel azért, hogy szép tartású, formás alakú lány legyél. (Ha az izmok erősek, akkor a súlyfölség is formásabban áll.) Ha mosolygós, kedves, barátságos vagy a fiúkkal (és a lányokkal is), nagyon gyorsan kiderül, hogy te kinek tetszel. Ne lepődjél meg, ha nemsokára más fiúk is elkezdnek érdeklődni irántad, és egy-kettőre elfelejted ezt a kettőt, akik eddig nem mutattak érdeklődést irántad. Sőt, más lányoknak csapják a szelet! Ha valaki szeret a közeledben lenni, ha titokban figyel téged, követ a tekintetével, ha rád mosolyog, ha köszön, amikor találkoztok, nagyon valószínű, hogy nem vagy ellenszenves a számára. Ha most rögtön nem is, de nagyon gyorsan megjelenik majd az életében ez a fiú is, a nagy szerelem!

Kérdéseitekre Bori Mária pszichológus válaszol
e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

TESZT

Mennyire vagy befelé forduló típus?

1. Ha ki akarom pihenni magam, jobban szeretek egy-két, számomra fontos ember társaságában lenni, mint egy kisebb csapatban.
2. Nem vagyok túl beszédes, hagyom, hogy inkább mások beszéljenek.
3. Mások azt gondolják rólam, hogy csendes, titokzatos, távolságtartó vagy laza vagyok.
4. Ha valamilyen alkalomból ünnepelni kell, szívesebben vagyok szűk baráti körben, mint egy nagy társaságban.
5. Mielőtt válaszolnék vagy megszólalnék, időre van szükségem, hogy átgondoljam a mondanivalómat.
6. Olyan részleteket is észreveszek, amit mások rendszerint nem.
7. Ha két ember vitatkozik, érzem a feszültséget a levegőben.
8. Ha valamit megígérek, azt be is tartom.
9. A határidőktől hamar nyomás alatt érzem magam.
10. Agyban könnyen kikapcsolok, ha valamitől éppen besokallok.
11. Mielőtt kipróbálok valamit, fontos, hogy előtte információim legyenek a dologgal kapcsolatban.
12. Nem szeretek másokat félbeszakítani, és az is zavar, ha engem szakítanak félbe.
13. Ha túl sok információt kapok egyszerre, időre van szükségem ahhoz, hogy szortírozzak.
14. Nem nagyon értem, mi a jó a horrorfilmekben és a hullámvásútban.
15. Előfordul, hogy szagokra, ételekre, az időjárásra, zajokra és ehhez hasonló dolgokra érzékenyen reagálok.
16. Kreatív vagyok, és a fantáziám is élénk.
17. Különböző szociális események után gyakran kimerült vagyok, még akkor is, ha élveztem az eseményt.
18. Jobban szeretem, ha engem mutatnak be másoknak, mint hogy nekem kelljen bemutatni másokat.

19. Ha túl sok időt töltök emberek között, rosszkedvű leszek.
20. Idegen környezetben gyakran kellemetlenül érzem magam.
21. Szeretem, ha a barátaim meglátogatnak, azt viszont már nem szeretem, ha túl sokáig maradnak.
22. Gyakran görcsölök, ha valakit vissza kell hívnom telefonon.
23. Gyakran előfordul, hogy nem jut eszembe semmi, amikor valakivel először találkozom vagy váratlanul mondanom kell valamit.
24. Ha fáradt vagyok, gyakran előfordul, hogy a beszéd és a gondolkodás nem megy egyszerre, és nem tudom rendesen kifejezni magam.
25. Az ismerőseimre soha nem tekintek úgy, mint ellenségeimre.
26. A terveimet, elképzeléseimet soha nem osztom meg senkivel, amíg pontosan össze nem raktam fejben.
27. Meglepődöm, ha mások okosnak tartanak.

Értékelés

0-9 pont:

Egyértelműen kifelé forduló, extrovertált típus vagy, akinek állandóan társaságra van szüksége. Az egyedülléttel nem nagyon tudsz mit kezdeni. Az új élmények, impulzusok hatására szabályosan kivirulsz, feltöltödsz.

10-18 pont:

Befelé és kifelé forduló típusjegyeid vannak egyszerre, ami azt jelenti, hogy gyakran nem vagy tisztában azzal, hogy pontosan mit is szeretnél. Nem mindig tudod eldönteni, hogy éppen magányra vágysz-e vagy társaságra. Fontos a számodra, hogy felismerd, mely élethelyzetek azok, amelyek energiát szívnak el tőled, és melyek azok, amelyek feltöltenelek.

19-27 pont:

Erősen introvertált típus vagy, éppen ezért saját gondolataid, benyomásaid, érzelmeid bármilyen más külső eseménynél többet jelentenek. A feltöltődéshez neked nem egy bulira van szükséged, sokkal inkább arra, hogy egyedül lehess önmagaddal.

Keresztszavak

			Ü	M	SZ			
			R	E	Á			
			Á	L	M			
S	Z	Á			I	T	Á	S
K	E	L		E		L	E	N
SZ	A	K	O			D	O	K
			M	L	G			
			Á	E	É			
			S	G	P			

Pótold a hiányzó betűket úgy, hogy vízszintesen és függőlegesen is értelmes szavak alakuljanak ki!

Anagramma

					PÜFÖL
					KÖRZŐ
					VETÉS
					TAKAR
					UGRÁS
					SÓDAR
					RÉGEN
					KÁROS
					GOLAN

A kiemelt oszlopban egy húsvéti finomság nevének kell kialakulnia, ha a szavak betűit új sorrendbe rakod.

Irigykedni ártalmas

Alig akad olyan ember a Földön, aki ne irigykedett volna már valakire kinézete, adottságai, ruhái stb. miatt. Tinikorban talán leggyakrabban egy osztálytársra, iskolatársra irigykedik valaki.

Te is hajlamos vagy, hogy azon rágódj, kinek mi adatott meg, ami neked nem? Sajnos elég alaptulajdonságnak mondható, hogy irigyek vagyunk. Itt az iskola, ha csak körbenézel az osztályodban, már is azt érezheted, hogy „jaj, ő de jól néz ki, de szép a haja, de klassz ruhái vannak, de sok pénze van stb., stb.” – megállás nélkül. Érdemes azonban az ilyen gondolatoknak megálljt parancsolni. Hosszabb távon nagyon is bele lehet fulladni abba, ha állandóan azzal vagy elfoglalva, hogy másnak miye van, ami neked nincs. Komolyan, állandóan másokkal akarsz foglalkozni magad helyett?

Remélhetőleg nem. Néha nem árt, ha félreteszed azokat, akikről úgy gondolod, hogy az élet valamely területén többel lettek megáldva, mint te. Lehet, hogy van az osztályodban például egy olyan lány, akiről azt képzeled, minden tökéletes körülötte. Egyrészt nagyon kevés rá az esély, hogy ez tényleg így van, másrészt pedig... Minek foglalkozol vele? Mivel rosszabb neked attól, hogy neki jó? Oké, sorolhatod nyu-

godtan az érveket, de hidd el, azzal nem teszel jót, hogyha állandóan csak amiatt keseregsz, hogy „bezzeg neki” és társai. Hagyd a csudába! Neki az van, neked ez. Ennyi. Az égvilágon semmi sem fog változni attól, hogy a másikon „csámcsogsz”.

Van, hogy néha bele kell törődni dolgokba. Ha nem állítod meg még időben a folytonos irigykedést, egyszer csak azt fogod magadon észrevenni, hogy egyre stresszesebb vagy amiatt, ami másokkal történik, és már az is rossz érzéssel tölt el, ha egy barátod sikereket ér el. A legrosszabb szerintem az, ha az ember a barátaira irigy. Sajnos a mai világban egyre gyakoribb, hogy a barátok ahelyett, hogy örülnének egymás sikereinek és segítenék egymást, inkább csak duzzognak magukban, ha a másik bármit is elért. Rosszabb esetben pedig még külön akadályokat is gördítenek egymás elé.

Gondolkodjatok el azon, hogy mennyire csúnya dolog is ez. Hogy nevezhető egyáltalán barátságnak az ilyen? Pedig mennyi helyen olvasni, hogy „a legjobb barátnőmnak ez meg az, bezzeg nekem...”! A legjobb barátnőd? Akkor örülj neki, hogy jó dolga van! Ha igazi barát/barátnő, úgyis megosztja veled a „javit”. Ha viszont még külön rosszindulatúan is hencs-

vele, érdemes elgondolkodni azon, milyen alapokon is nyugszik a barátságotok...

Azzal viszont vigyázz, hogy amit te rosszindulatnak érzel, tényleg az-e, vagy az irigység már olyanokat is „láttat” veled, ami valójában nem igaz! Nem baj az, hogyha tudomásul veszed, hogy másoknak miye van, de lépj túl rajta! Ne rágódj! Foglalkozz inkább magaddal, lásd meg az életed pozitív oldalát, mert bizony bármilyen hihetetlen is, de van. Csak keresni kell!

Gyűlölsz hajnalok hajnalán kikecmeregni a jó meleg takaró alól? Van, hogy már ébredés előtt a vekker utálatos hangjával álmodsz, amikor pedig tényleg megszólal, úgy érzed, képtelen leszel felkelni? Pedig a koránkelésnek nem csak árnyoldalai vannak...

Jobb időbeosztás

Ha korábban kelsz fel, értelemszerűen több idő marad, így nem kell kapkodnod és idegeskedned, hogy elúszott a fél napod, mégsem végeztél el mindent a tervek szerint. Ha már reggeltől kezdve összeállítod a teendőtlistádat, máris elérted, hogy ne kelljen lóhalálában elvégezned a feladatokat, így a nap végére sem leszel annyira kimerült. Ráadásul rengeteg kellemetlenségtől megkímélheted magad, hiszen nem kell mondvasínált ürügyeket kiagyalnod, hogy éppen miért késtél valamivel...

Miért jó korán kelni?

Nyugodt reggeli

A koránkelés másik nagy előnye, hogy jut idő a kényelmes reggelire. Sajnos manapság a legtöbben sietve vagy egyáltalán nem reggeliznek, amit sem a gyomor, sem a bioritmus nem hálál meg. Pedig aligha van jobb, mint a kényelmes készülődést megszakítani egy finom reggelivel és a kedvenc blogod átböngészésével... A reggeli étkezés elengedhetetlen ahhoz, hogy a legjobb formádat hozd, hiszen mind a fizikai, mind a mentális feladatok végzése energigényes folyamat.

Mentális éberség

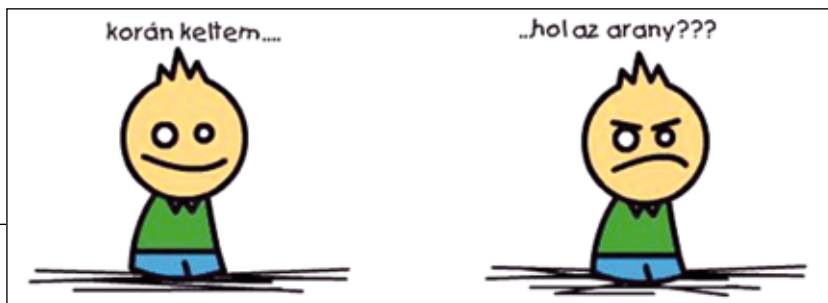
Mivel az agy reggel, ébredés után a legegyszerűbb, a kognitív képességek is jobban működnek, így reggelente érdemes nekiveselkedned a tanulnivalónak, mert a nap e periódusában könnyebben fogod venni az akadályokat. Ekkor célszerű újra átgondolnod a korábban megválaszolatlanul maradt kérdéseket is, mert könnyen lehet, hogy amire fáradtan nem jöttél rá, reggel azonnal megtalálod a megoldást.

Látványos napfelkelte

Ha sikerül időben felébredned, megnézheted a napfelkeltét, ami talán az egyik legszebb természeti jelenség. A legtöbbször ritkán adatik meg a szerencse, hogy lássa a felfelé kúszó vörös gömböt, pedig ezen könnyedén változtathatnánk, elvégre mindössze a lustaságon kellene valahogy felülemelkedni. A reggeli napfelkelte egyúttal azt is jelenti, hogy odakint teljesen más a jól megszokott környezet, ami már önmagában is feldobhatja a hangulatodat.

Próbáld időben felkelni

Kis lépésekben haladj a cél felé! Először is próbáld meg valamivel korábban lefeküdni. Lehet, hogy elsőre nehéz lesz álomba merülnöd, de ez idővel csak jobb és jobb lesz, ennek köszönhetően pedig reggel is korábban tudsz majd kelni. Lehetőség szerint nyugodtan fekjüdj le, a párnák közt már ne agyalj. Ha ezt alapvetően nehezen tudod elérni, lefekvés előtt egy órával igyál valamilyen alvást segítő vagy nyugtató hatású teát.

EGYEDÜL IS MEGCSINÁLHATOD!

Pólófestés

Olyan pólót szeretnél, ami garantáltan nem jön szembe veled az utcán, ráadásul jóval olcsóbb, mint amilyenek tucatjával lógnak a boltokban? A legjobb megoldás: fessd meg magad!

Amire szükséged lesz: póló (vagy bármilyen ruhadarab, amit festeni szeretnél), minimum 2B-s ceruza, textílfesték, ecsetek, újságpapírok, egy kis víz, vasaló.

Kezdsnek mindenképpen egy fehér vagy valamilyen világosabb színű póló ajánlott. A vásárlásnál ügyelj, hogy ne erősen bordázott vagy bolyhosodó anyag legyen, mert az megnehezíti a festést. Természetesen, ha már gyakorlott vagy, kísérletezhetsz bármivel. Lásunk hozzá!

Ha mintáról dolgozol, érdemes felnagyítani akkorára, amekkorára a pólón szeretnéd látni. Ha egész-pólós minta, akkor erre általában egy A/3-as lapra van szükség. A papírt, amire felrajzoltad a mintát, tedd a póló alá (érdemes a mintát áthúzni fekete filctollal, hogy minél jobban átüssön az anyagon), és egy puha grafitceruzával rajzold át a mintát az anyagra. Ha megvan minden hozzávaló, és a mintát is kiválasztottad, amit fel szeretnél festeni a pólódra, érdemes az alkotásra szánt területet alaposan beborítani újságpapírral, mert mint köztudott, a festés nem éppen a

„legtisztább” művészeti ág.

Nagyon fontos még, hogy a póló eleje és háta közé is tegyél néhány újságpapírt, nehogy a festék átüssön a másik oldalra! Az ecsetek közül ajánlott minél durvább sörtejt választani, mert azokkal sokkal könnyebb felvinni a festéket az anyagra. Érdemes először a kontúrokkal kezdeni, és utána haladni a nagyobb felületek felé. Ha úgy érzed, túl sűrű a festék, vizezhetsz az ecsettel.

Fontos, hogy ha nem akarsz, hogy összefolyjon a képed, mindig várd meg, amíg az előzőleg festett rész teljesen megszárad! Ez ugyan egy kicsit időigényes, de így biztos nem fog elmosódni a minta. Ha valahol mégis „szétfolyna” a dolog, ne keseredj el, manapság ugyanis divatosak a „foltos cuccok”, használd a kreativitásod, hogyan lehetne a hibát átalakítani úgy, mintha direkt csináltad volna! Ha elkészült a „festmény”, várd meg, amíg az

egész megszárad. Ez festéktől függően 1–3 óra. Amikor már teljesen megszáradt a festék, előkerülhet a vasaló! Fordítsd ki a pólót, és vasald át a mintát néhányszor. Ezzel fixálod a festéket, úgyhogy nem érdemes kihagyni...

Az így készült pólók általában 60 fokig mosógépben moshatók lesznek, de érdemes megnézni, hogy nincs-e valami külön feltüntetve a festéken!

Jó alkotást!

HAJÁPOLÁS

Hogyan készül a franciáfonás?

Szerinted is százszor kell átfésülnöd a hajad ahhoz, hogy szép fényes és sima legyen? Gondold újra! Ugyanúgy, mint amikor túl sokat és erősen dörzsölve mosod a fogad, a hajad is károsodhat az intenzív fésülködéstől. Az sem mindegy, hogy milyen fésűt vagy kefért használsz,

megéri egy jobb minőségűt venni – még ha drága is –, hiszen kevésbé sérül tőle a hajad.

Azt sem szabad szem elől tévesztenünk, hogy ha gyakran kötjük össze vagy fonjuk be a hajunkat, ráadásul szorosan, akkor könnyen eltörhetnek a hajszálak.

A képek talán megkönnyítik a munkát

Ügyeljünk erre is, mielőtt a napi frizuránk elkészítéséhez látnánk!

Noha sokan ismerik, most megmutatjuk a franciáfonás titkát. Aki még nem tudná, íme:

1. Válaszd szét a hajadat, mint ha csak a felső részét akarnád összefogni! A homlokodtól számítva egy kb. 8 cm-es sávot hagyj szabadon, a többit hátul fogd össze, hogy ne zavarjon!

2. A szabadon hagyott hajadat egészen a füledtől fésüld jobbra vagy balra, attól függően, hogy merre esik kezdedre a fonás! Válaszd szét három tincsre! Ha jobbra szeretnél haladni, közvetlenül a bal fülednél kezd el a fonást!

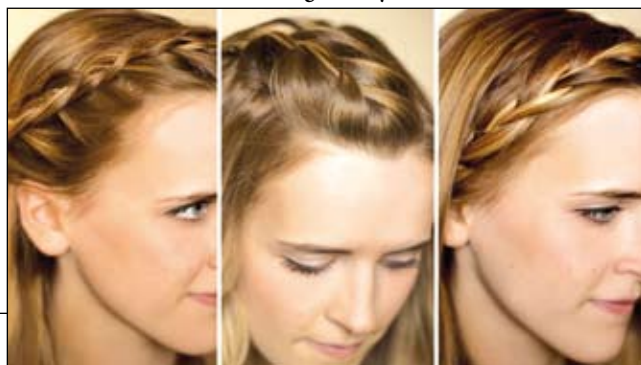
3. Kezdd el a franciáfonást, vagyis a homlokodhoz közelebb eső tincset fond át a középsőn, majd folytassd a harmadik tincssel! Ez a

fonás annyiban különbözik a hagyományos franciáfonástól, hogy mindig csak egy tincshez veszel fel újabbakat, ez esetben a homlokhoz közelebb esőkhöz. A többit csak keresztbe fonod, ahogy eddig.

4. Folytasd a fonást addig, míg el nem érsz a másik füledhez! Fogd össze egy vékony, a hajad színéhez illő hajgumival úgy, hogy el tud rejtetni a füled mögé!

5. Hagyhatod a be nem font hajadat lógva, vagy felkötötheted laza kontyba. Ahogy neked jobban tetszik. Ez a fonás nemcsak szép, de praktikus is, ugyanis a homlokodnál található rövidebb hajszálakat is be tudod fonni, így nem lógnak a szemedbe. Fonhatod lazábban, hogy néhány tincs kilógjon, vagy feszesebben. Rajtad áll. Ha egyedül nem megy, kérj meg valakit.

Íme még néhány ötlet

Szintók, kalapos gáborok, beások...

Április 8-a, a roma kultúra világnapja

Vajdaságban vannak települések, ahol alig vagy egyáltalán nem élnek romák – vagy ahogyan széles körben nevezzük a népcsoportot: cigányok –, míg másutt szép számban találkozni velük. Sokan közülük nem beszélik az anyanyelvüket, hanem a környezet nyelvét veszik át. Vidékünkön egy részük a szerb nyelvvel és kultúrával azonosul, de arra is akad bőven példa, hogy magyarul társalognak, magyar nyelvű iskolai tagozaton tanulnak, a magyar kultúrát tartják a magukénak. Az igazsághoz tartozik, hogy keveset tudunk róluk, nyelvük, kultúrájuk, történetük a homályba vész. Itt az alkalom, hiszen április 8-án ünneplik világnapjukat, annak emlékére, hogy 1971. április 8-án ült össze az I. Roma Világkongresszus.

A szálak Indiáig vezetnek

A 18. századig úgy hitték, hogy a cigányok Egyiptomból jöttek, erre utal az angol „gipsy” vagy a spanyol „gitano” elnevezés is. Ám Wáli István, a szemfüles református teológus, aki az 1750-es években Németalföldön tanult, megismerkedett ott három dél-indiai diákkal, és feltűnt neki, hogy az ő nyelvük nagyon hasonlít ahhoz, ahogy otthon a környékükön élő cigányok beszélnek.

Ezután indultak el a kutatások a cigányok indiai eredete kapcsán. A jelenlegi álláspont szerint a cigányok elődei a mai India területéről több csoportban az 5. és a 10. század között indultak el, és Perzsián áthaladva jutottak el a Balkánra. A 15. század elején már megjelentek a Magyar Királyságban. Egy kutató beszámol egy bejegyzésről, amelyet az 1416-os brassói városi számadáskönyvben talált, hogy a város az „egyiptomi” (tehát valószínűleg cigány) Emaus úrnak és társainak alamizsnát adott: tíz dénárt készpénzben, két dénár árértékű szárnyast és hatért terményeket. Nem sokkal később már letelepedett cigányokról is vannak feljegyzések. A cigány csoportok jó része azonban vándor-

Indiai cigányok

lásban maradt. A beások például a 18. századtól érkeztek magyar területekre.

Változatos nyelvezete, életmódja és vallása ellenére genetikailag közel áll egymáshoz az Európában szétszórta élő roma népesség – állapította meg a cigányság eredetét minden eddiginél részletesebben kutató nemzetközi vizsgálat. Az európai bevándorlás nagyjából 1500 évvel ezelőtt indult meg, amikor egy kisebb csoport útra kelt Északnyugat-Indiából.

Tizenegymillióan Európában

A romák alkotják a legnagyobb kisebbséget Európában, becslések szerint 11 millióan élnek a kontinensen, vagyis többen vannak, mint Magyarország, Görögország, Portugália vagy Belgium népessége. Genetikai alapon akarták feltárni a cigányság eredetét és elterjedését a kontinensen. Korábbi nyelvészeti kutatások már utaltak az európai romák indiai eredetére, pon-

Sértő-e a cigány elnevezés?

A cigányok Indiából származó nép, mely a 15. században vándorolt be Európába. Önmagukat romnak, vagyis „embernek”, illetve néha kálónak, „feketének” nevezik. A magyarországi vándorcigányok néhol manusnak (szintén „ember”) is nevezik magukat. A világ népei és nyelvei különféle szavakkal nevezik a cigány népet. A már említett londoni világkongresszuson fogadták el, hogy a világ összes cigány származású emberének közös és hivatalos elnevezése attól kezdve a rom többes számú alakja, azaz a roma legyen. A hagyományos cigány elnevezés ma egyesek szerint sértő, ezért a közéletben kerülendőnek tartják. A cigányok nagy része azonban továbbra is cigánynak nevezi magát, hiszen ez a szó a magyar nyelv része évszázadok óta, és alapjában véve nincs benne semmi sértő. Persze sértően is hangozhat – mint sok minden más –, ha sértő szándékkal mondják ki.

tos származásukról és elterjedésükről azonban nem maradtak fenn írásos emlékek. A genetikai vizsgálatok most megerősítették a nyelvtudományi eredményeket: 13 országból gyűjtött DNS-minták vizsgálatával igazolták az indiai származást, és pontosították a vándorlásukra vonatkozó adatokat is. Érdekes, hogy a magyar romák genetikailag különböznek a nyugat- és észak-európai cigányoktól, és a közép-európai, balkáni populációkhoz állnak közel.

Ezer éve érték el a Balkánt

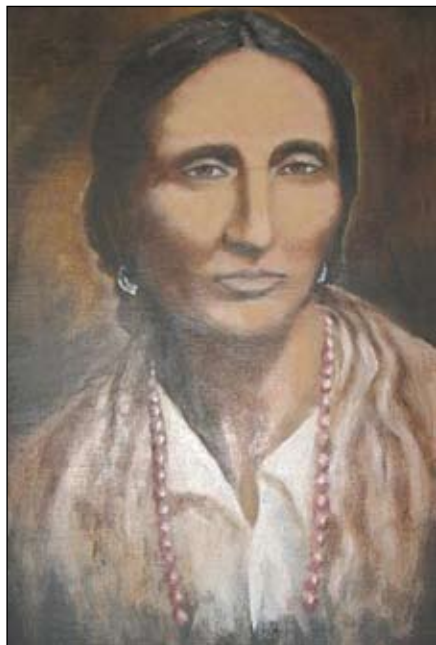
A genetikai vizsgálatok megerősítették a romák indiai származását. Körülbelül 1500 éve indult el India északi-északnyugati részéből egy viszonylag kis létszámú csoport Európa felé.

A gábor-cigányok vagy kalapos gáborok Romániában (főleg Erdélyben) honos cigányok

Emir Kusturica világhírű szerb filmrendező neves filmjeiben gyakran szerepeltek cigányok

Lengyel nevén Bronisława Wajs, roma nevén Papusza az első ismert cigány származású költőnő (1908–1987)

Közép-Ázsián, a Közép- és a Közél-Keleten átvándorolva – ahol nem keveredtek jelentősen a helyi népekkel – érték el a Balkánt, körülbelül 1000 évvel ezelőtt.

Azután mintegy 900 éve újabb jelentős esemény történt: a Balkánon élő roma népesség kettévált. Egyik részük nyugatra indult (Spanyolország, Portugália felé), a másik csoport Európa keleti része felé fordult. Letelepedésük után valamennyire keveredtek a helyi népekkel, de alapvetően megőrizték genetikai jellemzőiket. Az Európában élő romák ma is az Indiában élő népekkel mutatják a legnagyobb genetikai hasonlóságot.

Felderíthetetlen a magyarországi romák története

Vitatott, hogy a romák mikor bukkantak fel a történelmi Magyarország területén. A szaktudósok a 15. század eleji dokumentumokat tartják hitelesnek. Ez egybeesik az oszmán-törökök balkáni terjeszkedésével, a középkori államok összeomlásával.

Nem tekinthetők hitelesnek azok a legendák, melyek szerint II. András királynak az 1219-es

Fiatal család ma Európában

Kevesen tudják, hogy a legendás ökölvívó, Papp László is cigány származású

keresztes hadjáratából visszatérő seregét cigány népesség is Magyarországra kísérte volna. Az sem valószínű Nagy Pál középkortörténész szerint, hogy a Zygan vagy Scygan írásmóddal írt birtokos család cigány származású lett volna a 14. századi Magyarországon – inkább a török Szigán személynévből alakulhatott ki ez az írásmód. (Az ő birtokuk volt Cigánd, így e település neve sem a cigányokra utalt.)

Az első dokumentumok

A romákkal kapcsolatos első hiteles dokumentum 1422-ből került elő: április 19-én Zsigmond király Szepesben menlevelet bocsátott ki László cigányvajda népének. A romák ekkor átjárást kértek Nyugat-Európa felé: 1427-ben Párizsban is feltűntek Zsigmond „ajánlólevelével”.

A cigányság elnevezései

1419-ben a cigányokat az egyiptomiakkal azonosítják Nyugat-Európában: Konrad Justingen krónikája, mint a fáraó népét, egyiptomi eredetűnek tartja. Később az angol, a francia és a spanyol nyelvben is az egyiptomi szó eltorzulásából ered a „gypsy” vagy a „gitan” elnevezés. Mindez tévedés, mert csak kisebb csoportjuk érkezhettek Egyiptomról át Európába. A nép cigány elnevezése a görög atszinganosz, atszinganosz szóból ered, amely pogány, eretnek, érinthetetlen jelentésű volt. A roma (emberek) elnevezést a cigányság maga használja, 1971-es világkongresszusuk óta.

A cigányság a 15. századtól folyamatosan érkezik Magyarországra. A Nyugat-Európából történt kiszorításuk, kiűldözésük – a 15. század második fele és a 16. század – óta egyre többen maradtak a Kárpát-medencében. Mohács, vagyis az újabb török invázió, 1526 után már a nyugati utazók is nagyobb csoportjaikat figyelik meg a három részre szakadt Magyarország különböző

vidékein. A 18. század végéig itt lévőket Mária Terézia (1740–1780) kegyetlen rendelkezései próbálták az anyanyelvükről leszoktatni. Betiltották a cigány nyelvet, a cigány családoktól elvették a gyermekeiket, és nevelőszülőknél adták őket.

A magyarországi cigányság egy része így a 18–19. századra elmagyarosodott, ők a „magyarcigányok” vagy romungrók. Minthogy a romák ezután is folyamatosan érkeztek, de később már nem a Mária Terézia-kori intézkedések vonatkoztak rájuk, ez járulhatott hozzá ahhoz, hogy az újonnan bevándoroltak megőrizték az eredeti cigány, roma nyelvüket, így például a lo-várit. Őket szokták oláh-cigányoknak is nevezni, de ezt a nevet ők maguk nem szívesen használják. A mai Magyarországon élő cigányok harmadik nagyobb csoportja a beásoké, ők döntően Baranyában élnek, és archaikus/régies román nyelven beszélnek.

Ezenkívül egy jelentős csoportot alkotnak a cigányságon belül a szintók, és nagyon ismertek a gábor cigányok is. A szintókat német cigányoknak is nevezik, Európa nyugati felében élnek, a kalapos gáborok pedig főleg Erdélyben honos cigányok. Jellegzetességük a férfiak által hordott nagy, széles karimájú, fekete kalap, illetve a hatalmas bajuszuk, valamint a nők által hordott színes népviselet. Más népekkel nem keverednek, kizárólag egymás között házasodnak.

Gelem, gelem – a cigány himnusz

Az 1971-ben Londonban tartott első Roma Világkongresszuson fogadták el a Gelem, gelem... kezdetű cigány himnuszt. Ennek eredetije egy több változatban élő balkáni cigány népdal, mely feldolgozva, mint népies műdal, több formában élt már az 1930-as években is. A himnusz szerepe azonban nem maradt meg ezen a szinten. Olyannyira ismert és népszerű lett a cigányok körében, hogy gyakorlatilag ismét folklorizálódott. Ma már számtalan zenei előadásmódja és szövegváltozata létezik. Ugyancsak megszülettek a nem cigány nyelvű szövegváltozatok, melyek azonban általában új szöveggalkotások, nem csak fordítások. Az eredeti szöveg:

*Gelem, gelem, lungene dromenca
Maladilem baxtale Romenca
Ah, Romale, kathar tume aven,
le caxrenca, baxtale dromenca?*

Aj, Romale, aj, Čhavale!

*Vi man sas ek bari familija,
Mudardasle e kali legija.
Athe vrema, uštyi rom akana,
Te xutrasa, maj mišto keresa!
Aven manca sa lumake Roma,
Thaj putras le romane droma!*

Aj, Romale, aj, Čhavale!

Homok

Két jegesmedve eltéved a sivatagban. Azt mondja az egyik:

- Milyen hideg lehetett itt!
- Miért? – kérdi a másik.
- Nézd már, mennyi homokot szórtak le, hogy ne csússzon az út!

Meleg fogadtatás

– Akárhová megy is a férjem, mindenütt kifejezetten meleg fogadtatásban van része – meséli Kovácsné a barátnőjének.

- És ez nem zavar téged?
- Akár zavar, akár nem, el kell viselnem. A férjem ugyanis tüzoltó.

Ízlés

- Az én ízlésem és a férjemé teljesen azonos.
- Létezik ilyen?
- De még mennyire! Igaz, öt év telt el, mire a férjem megszokta.

Távozni emberi dolog

Két férfi jön ki a szilveszteri mulatságról.

– Pocsék egy étterem – mondja az egyik –, a leves sós, a zöldség hideg, a malac rágós!

– Igazad van – helyesel a másik –, és ha nem tűnünk el idejekorán, még fizetnünk is kellett volna mindezért.

Cél

Rekorddöntés után megkérdezik a versenyfutót, hogy mi a következő célja:

– Legközelebb megpróbálok átkelni a sugárúton egyetlen zöldjelzés alatt.

Miért?

- Miért van az, hogy először látjuk a villámlást és aztán halljuk a dörgést?
- Mert a szemünk előrébb van, mint a fülünk.

Hideg vacsora

– Szívem, ma hideget vacsorázunk, mert áramszünet van – fogadja munkából hazatérő férjét a feleség. – Na és? Hiszen mi gázzal főzünk!

– Az igaz, de csak elektromos konzervnyitónk van.

Lila

- Miért lila a Milka-tehén?
- Mert szorítja a kolomp.

Tapasztalt öreg

Szekéren utaznak a székelyek, és azzal ütik agyon az időt, hogy tréfálkozó kérdéseket tesznek fel a legöregebbiknek:

- Áron bá! Látott-e már kend hegedűt?
 - Még ettem is belőle.
- Nagyot nevetnek, aztán új kérdés következik:
- Hát telefont látott-e már?
 - Láttam egyszer Brassóban – sandít rájuk az öreg –, de meglehet, hogy az se az volt.

Érthető kívánság

- Apa, ha a húgomnak zongorát vettél, akkor most nekem meg vehetnél motorkerékpárt.
- Minek az neked?
- Hogy elroboghassak, ha a húgom zongorázni kezd.

Fülészeten

- Doktor úr, újabban a bal fülemre alig hallok valamit.
- Sajnálom, de ez a kortól van.
- Ne akarja nekem bemesélni, hogy a bal fülem öregebb, mint a jobb!

Találós kérdés

- Hogy hívják a hímnemű nyulat?
- Hapsifüles.

Horoszkóp

Kati és Piri testvérek. Reggel nem akarózik nekik kikelni az ágyból. Kati az újságot olvassa, majd megszólal:

- Te, Piri, olvastam a mai horoszkópodat. Legjobb, ha föl sem kelsz.

Súlyos baj

- Rólam már minden orvos lemondott.
- Olyan súlyos beteg vagy?
- Dehogy! Egyiknek sem tudok fizetni.

Lehetetlen

– A drágalátos fiad már megint pénzt vett ki a tárcámból – mondja szemrehányóan a férj a feleségének. – Miért éppen a fiam? Lehet, hogy én vettem el – kel a fiú védelmére az asszony.

- Az lehetetlen.
- Miért?
- Mert még maradt benne valamennyi.

London

A főnök irodájából éktelen üvöltözés hallatszik. A kint várakozó ügyfél megkérdi a titkárnőt:

- Mi történik odabent?
- A főnök éppen Londonnal beszél.
- És miért nem hívja fel őket telefonon?

Fizetés

Alkalmazott a főnöknek:

– Már tizenegy éve úgy dolgozom itt, mint az állat. Három ember munkáját végzem el egy fizetésért. Emelést szeretnék!

– Jó, de előbb mondja meg, kinek a munkáját végzi el, azokat kirúgom!

Eltűnő anyag

- Eltűnhet teljesen az anyag?
- Igen, tanár úr! Ha ellopja valaki...

Fogorvos

Két kissrác beszélget a suliban.

- Képzeld, a fogorvos tegnap kihúzta a nagypapám fogát, és a papa nagyon jajgatott.
- Nem hiszem – csóválja a fejét a másik.
- Az én nagypapám minden este maga szedi ki az összes fogát, és még csak meg sem mukkan.

Fenygetés

Az éjszaka közepén az egyik sötét, kihalt utca sarkán nagydarab férfi toppan a megrémült Horváthné elé:

- Adjon azonnal egy ezrest, mert különben olyat teszek, amelyet még soha életemben! A nő rémülten odaadja a pénzt, azután megkérdi az útonállót:
- Mégis, mit tett volna, ha nem adom oda?
- Elmegyek dolgozni.

Fogsor

- Doktor úr, nem férnek el a fogaim – panaszkodik a beteg a fogorvosnak.
- Nem értem, hiszen tízszer is ellenőriztem a protézis méretét.
- Akkor sem fér el.
- Rendben. Tegye be a szájába, és megint megnézem!
- A számban nincs is gond, a poharamba nem fér bele!

Munkakedv

Furulyás feltűnően kedvetlenül érkezett munkába.

- Nincs ma munkakedved? – kérdezi valaki.
- Dehogynem! De az önuralmam nagyobb!

Különleges szerv

Az orvosprofesszor vizsgáztatja az egyik hallgatót.

- Van-e a lépnek légcsőve? – kérdezi tőle.
- Igen.
- És mi a neve?
- Lépcső.

Biztos

- Fogadjunk, hogy ezt a viccet nem fogod érteni!
- Fogadjunk! Hogy szól a vicc?
- Értem és Nemértem felmászik a fára. Értem leesik. Ki marad fent?
- Nemértem.
- Elmonddjam még egyszer?

Sátorozás

A kempingező a társához:

– Most már minden szúnyogot begyűjtöttünk a sátrunkba, ne aludjunk odakint!

SZÓLÁSMAGYARÁZAT

Fittyet hány

Arra az emberre mondjuk, aki semmibe veszi a másikat, rá se hederít. A fitty az kézjel, olyasmi, mint amikor fügét mutatunk. Régen a gazda „fittyet hányva” hívta a kutyát. Miközben a nevét kimondta, középső és hüvelykujjával csettintett egyet. Hasonló mozdulattal fejezték ki elődeink, ha valakit vagy valamit semmibe vettek, és lekicsinyelő, fitymáló véleményüket kinyilvánították. „Ennyit sem ér!” – mondjuk ma is, közben egy ujjmozdulattal is mutatjuk ezt az „ennyit”, azaz fittyet vetünk, fittyet hányunk az egészre. Kevésbé udvarias, de sokkal őszintébb elődeink a szemébe is mondták a véleményüket annak, akit lenéztek, megvetettek, olykor a másik ember orra alá tartott kézzel még pattintottak is hozzá.

Nyelvi játék

Mondj két szót, mindkét szó ugyanazokból a betűkből álljon: a, á, i, l, t t _ _ _ l t _ _ _ l	Mondj két szót, mindkét szó ugyanazokból a betűkből álljon: a, á, t, k a _ _ _ a a _ _ _ a
Mondj két szót, mindkét szó ugyanazokból a betűkből álljon: b, e, é, r, v v _ _ _ b v _ _ _ b	Mondj két szót, mindkét szó ugyanazokból a betűkből álljon: á, i, k, l, t k _ _ _ t k _ _ _ t

Hozd ki a százat!

Rendelkezésként áll 0-tól 9-ig minden számjegyből egy példány, valamint tetszőleges számú + jel. A + jelek, valamint az összes számjegy egyszeri felhasználásával alkoss egy kifejezést, aminek az eredménye éppen 100!

ospicas
ggrei
omten
erndmbart

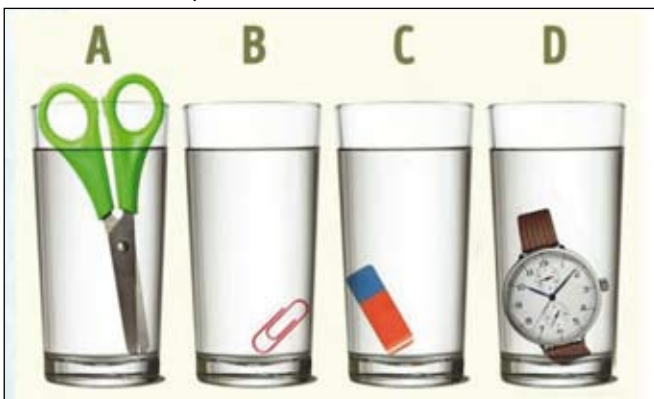
Kakukktójás

Közmondáskvíz

a) A szólás szerint mit szül az alkalmom?	Pesten
Kukutyinban
Budán
lehetőséget
tolvajt
szükséget	e) A szólás szerint mi szentesíti az eszközt?
b) A szólás szerint milyen bánatot hívnak eb gondolatnak?	a fizetés
a határidő
a cél
korai,
kései
ritka	f) A szólás szerint hova nem üt a ménkű?
c) A szólás szerint milyen a bors?	salátába
csalánba,
betonba
erős és csípős,
kicsi, de csípős
kicsi, de erős	g) A szólás szerint mi jön még a kutyára?
d) A szólás szerint hol volt egyszer kutyavásár?	dér
tél
éhség

2 5 8 14 ...

Nézd meg ezt a számsort! Egy bizonyos szabályt követ. Melyik szám lesz a következő? Miért?

Melyikben van a legtöbb víz?

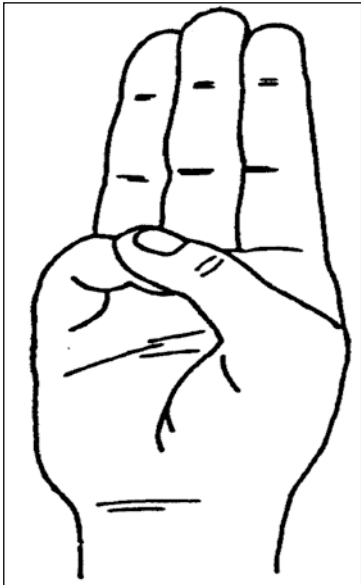
Fejtörő a javából

Két apuka és két gyerek sétálni ment az erdőbe. Találtak három almát, mindegyiküknek jutott egy. Hogyan lehetséges ez?

(Megoldás: Kakukktójás: a vezetéknévnek Picasso, Gritig, Monnet és Rembrandt. Gritig nem illik a listába, mert ő zeneszerző, a többiek pedig festők. Sorozatszám: a következő szám a 23. Az a titok, hogy növeljük az előző számok összegét 1-gyel. (2 + 5 = 7; 7 + 1 = 8 5 + 8 = 13; 13 + 1 = 14 8 + 14 = 22; 22 + 1 = 23 Közmondáskvíz: tolvajt, kései, kicsi, de erős, Budán, a cél, csalánba, dér Fejtörő a javából: egy nagyapa, egy apa és egy fű sétált az erdőben. A gemkapocs a legkisebb tárgy, így az szorítja ki a legtöbb vizet. Hozd ki a százat! – Mivel 0-tól 9-ig a számjegyek összege 45, ami osztható hárommal, az ezekből a számjegyekből tetszőlegesen alkotott számok összege is 3-mal osztható lesz. (Ismert a 3-mal való oszthatóság szabálya: egy szám akkor, és csak akkor osztható 3-mal, ha a számjegyeinek összege osztható 3-mal. Mivel a 100 nem osztható hárommal, így biztosan nem oldható meg a feladat. Pontosabban nem írható fel ilyen kifejezés.)

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Való igaz, a nap-éj egyenlőséget ábrázolta az idei tizedik számunk nyereménykérdése. A közölt rajzon félig a Nap, félig a Hold volt látható, s ha figyelembe vettétek, hogy lapszámunk éppen a tavaszi nap-éj egyenlőség idején jelent meg, könnyen rájöhettetek, mit jelképez a szimpatikus, szinte emberarcot öltő égitestek rajza. A helyes megfejtést beküldők közül a szerencse a **szabadkai Góli Zsuzsannára, a Đuro Salaj iskola negyedik osztályosára** mosolygott. Könyvjutalmát a jövő hónap elején postázzuk.

Máris játszunk tovább. Jól nézzétek meg a mellékelt képen a kéztartást. Mit jelenthet, mit üzenhet az, aki így tartja az ujjait, egyáltalán kik tesznek így és miért? Sok a kérdés, de valójában csak arra várjuk a választ, hogy kik és milyen alkalomból tartják így a kezüket. Ha rájössz a válaszra, ne sokat tétovázz, küldd el mielőbb címünkre, és ajándéknyereményt nyerhetsz! Megfejtéseket **április 9-éig** várjuk. Levélcímünk változatlan: **Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad**, e-mail: jopaj-tas.szerk@magyarszo.rs

Kérjük, a nevetek mellett tüntessétek fel iskolátok nevét, az osztályt és a lakcímet is!

SZÍNHÁZ

Ki tudja, látsz-e még?

A háború poklában sem szűnt meg embernek lenni Karády Katalin, dédszüleitek fiatalkorának egyik kedvenc énekesnője, színésznője. A II. világháború idején ékszereit és aranyat adva a hatalom embe-reinek egy egész gyerekcsapatot mentett meg a kivégzéstől. A gyerekeket a lakására vitte, és a háború végéig gondozta őket.

Az erről az énekesnőről, színésznőről készült előadást nézhette meg az óbcei közönség nemrég a Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör kistermében. A **Ki tudja, látsz-e még?** – Egy Karády-történet című előadást a szabadkai Szab-way színházi szervezet hívta életre, benne Kalmár Zsuzsa színésznő (a képen) szólal meg Karády hangján, és Karády szólal meg Kalmár Zsuzsa hangján.

Karády első mozifilmje, a Halálos tavasz sikere után a kor ünneplott dívája lett. Kilenc év alatt húsz film főszerepében látta őt a közönség. A színésznő öltözködését, hajviseletét, kalapját, viselkedését fiatal nők ezrei igyekeztek utánózni.

Kancler néven látta meg a napvilágot, s igen nehéz gyermekkorra volt. Édesapja őt és hat testvérét rendszeresen verte. S hogy honnan tudom mindezt? Nem az internetről, hanem az

előadásból, hiszen az előadás azzal indul, hogy a színésznő megjelenik fehér bundájában, a zongorista, ifj. Kucsera Géza (a képen) már a teremben várja, s nemcsak énekel, hanem elmeséli élete történetét. Az énekesnő 1951-ben elhagyta az országot, pedig sok gyerek életét mentette meg a biztos haláltól.

Az előadás szövegét Brestyánszki B. Rozália írta, a rendező Mezei Zoltán.

K. E.

Kecskeméten versenyzett az N.A.D.S!

A zentagunarasi North Aurora Dance Studio (N.A.D.S.) is képviselte magát a kecskeméti VII. Dance Universum Nemzetközi Táncversenyen, ahol Magyarország, Románia és Szerbia táncsapatái versenyeztek. Az N.A.D.S. táncosai hip-hop és breakdance kategóriában léptek fel, mindkettőben egyéni és csoportos koreográfiákat is bemutattak. A táncscsoport egy arany, egy ezüst, egy

ötödik és egy nyolcadik helyezéssel tért haza.

A közeljövőben Újvidéken, Magyarankizsán és Kecskeméten mutatják be táncstudásukat.

A csoport eljutását Kecskemétre a Carbo Kft. tette lehetővé.

T. O.

Fotó: Tapiska Georgina

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

82+79(02.053.2)

ISSN 0350-9141

COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság Autonóm
Tanács

Magyar Nemzeti
Tanács

Vajdasági magyar
gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Tóth Eszter** ■ Állandó munkatársak: **Bori Mária, Herédi Károly, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■ Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem őrzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: plasman@magyarszo.rs ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás-előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdaiban, Újvidéken ■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs